መበል 32 ዓመት ቁ.19 ሓሙስ 22 መስከረም 2022 ገጻት 8 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2 ገጽ 3 ገጽ 4 ገጽ 5 ገጽ 7

መፍለዪ ዓወትና ኣብ ምሕደራ
ግዜ እዩ ዘሎ

ምስጢራት እምባ
‘ትዝጉዋ’

‘ምርኣይ ምእማን’ዩ፡’ ሓቂ ዶ
ሓሶት!? ስክፍታ
ብልክዑን
ኣብ
ቦታኡን!

ኣትለቲኮ፡ ንተግባራት ደገፍታ
ትኹንን

ጭጉራፍ ባዕላ ሃሪማ ተእዊ
ፍሉይ ልኡኽ ሕ.መ. ኣመሪካ
ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ፡ ማይክ ሃመር
ብ20 መስከረም 2022 ኣብ ዝሃቦ
ጋዜጣዊ መግለጺ፡ ተወሊዑ ዘሎ
3ይ ዙርያ ወተሃደራዊ ዕንደራ
ብወያነ ምብጋሱ ዘማትእ ከምዘይኮነ
ኣረጋጊጹ።
“ኣነን ብጾተይን ብ2 ነሓሰ
መቐለ ኣብ ዝበጻሕናሉ፡ መራሕቲ
ትግራይ፡ ንተኽእሎኣዊ ውግእ
ይዳለዉ ከምዝነበሩ ንጹር’ዩ።
ብዘይ ኣገልግሎታት ከምዚ ኢልና
ክንቅጽል ኣይንኽእልን ኢና እዮም
ኢሎምና” ይብል ማይክ ሃመር።
መራሕቲ ወያነ መደቦም ኣቐዲሞም
ንማይክ ሃመር ምንጋሮም ብርቂ ዜና
ኣይኮነን። ዕንደራኦም ካብ ፈለማ
ባርዀት ለኣኽቲ ከምዝነበሮ ሓያሎ
መዘኻኸሪ ምጥቃስ ይከኣል’ዩ።
ድሕሪ ፍሽለት 2ይ ዕንደራ ወያነ፡
ብ10 ታሕሳስ 2021፡ ሓደ ካብ
መራሕቲ’ቲ ጃንዳ፡ ኣብ ቴለቪዥን
ቀሪቡ፡ ኣመሪካውያን፡ ወያነ ኣዲስ
ኣበባ ኣትዩ፡ ምስ ካልኦት ሰልፊታት
ልፍንቲ ክፈጥር ይድርኹ ምንባሮም
ምቅልዑ ኣይርሳዕን።
ግን ስለምንታይ?
ኣብ 2018፡ ሓድሽ መንግስቲ
ኢትዮጵያ፡ ምስ ኤርትራ ሰላምን
ምሕዝነትን ክፈጥር ምውሳኑ፡
ኣብ ዞባና ትስፉው ምዕራፍ’ዩ
ኣቐልቂሉ። ህዝቢ ትግራይ’ውን
ከም ኣካል ህዝቢ ኢትዮጵያ፡
ካብቲ ዝተፈጥረ ሰላም ክረብሕ
ዝዓበየ ዕድል ነይሩዎ። ዘራጊ ከሎ
ግን ጽሩይ ማይ ኣይስተይን። እዚ
ምዕባለ’ዚ ‘ንረብሓና ኣይኮነን’ ዝበሉ
ናይ ርሑቕ ሓይልታት፡ ነቶም ካብ
ስልጣን ኣንከራርዮም ንመቐለ
ዝበርገጉ መራሕቲ ወያነ፡ ብዋጋ
ህዝቢ ትግራይ ተስፋ ከጸልምቱ
ኣትቢዖሞም።
ፍሉይ ልኡኽ ሕብረት ኤውሮጳ
ኣብ ቀርኒ ኣፍሪቃ ዝነበረ
ኣለክሳንደር ሮንዶስ ኣብ ሓደ
ኣጋጣሚ ከምዚ ክብል ምንጪ
ስግኣቶም ደርጒሑዎ ነይሩ።
“ናይ ወያነ ወተሃደራዊ ዓቕሚ
ተመሊሱ፡ ኣብ ኢትዮጵያ መሰጋገሪ
መንግስቲ ክሳብ ዘይቆመ፡ ኤርትራ፡
ኢትዮጵያን ሶማልን ፈጢሮሞ
ዘለዉ ኪዳን ደልዲሉ ንምብራቓዊ
ገማግም ቀርኒ ኣፍሪቃ ክቆጻጸሮ
ተኽእሎ ኣሎ።”

ኮሌጃት ትምህርቲ እምነት 221 ተመሃሮ ኣመሪቐን

ኮሌጅ ነገረ-መለኮት ደብረ-ሲና
ቅድስተ ስላሴን መንፈሳዊ ኮሌጅ
ፍኖተ ብርሃንን - ናይ ኦርቶዶክስ
ተዋህዶ ቤተ-ክርስቲያን ኤርትራ፡
ብመዓልታውን ምሸታውን
ክምህራኦም ዝጸንሓ 221 ተመሃሮ፡
ብ17 መስከረም ኣመሪቐን።
እቶም ብጹእ ወቅዱስ አቡነ

ቅድሚ ግጭት ትግራይ፡ ብ30
መስከረም 2020 እተሰናድአ፡
ምስጢራዊ ሰነድ ወያነ ብግደኡ፡
ምዕራባውያን ጽልዋ ቻይና ኣብ
ቀርኒ ኣፍሪቃ ከምዘሰክፎም፡
ድሌት ኣመሪካን ቀዳማይ
ሚኒስተር ኣቢይን ዝሳነ ከምዘይኮነ፡
በዚ ድማ ኣማራጺ ከናድዩ
ተገዲዶም ከምዘለዉ ይጠቅስ’ሞ፡
ወያነ ሻቕሎቶም መዝሚዙ፡
ጥቡቕ ምትእስሳር ፈጢሩ ከምዘሎ
ይሕብር።
መራሕቲ ወያነ ብ3 ሕዳር 2020
ለይቲ፡ ንሰሜናዊ እዚ ሰራዊት
ኢትዮጵያ ሓደጋ ክወድቅዎ
ከለዉ እምበኣር ብዘይ ባርዀት
ኣይነበረን።
እዚ ቀቢጻዊ ስጉምቲ’ዚ፡ ኣብዚ
ዝሓለፈ ሓደ ዓመት፡ ኣብ ህዝቢ
ኢትዮጵያ ብሓፈሻ፡ ኣብ ህዝቢ
ትግራይ፡ ህዝብታት ኣምሓራን
ዓፈርን ድማ ብፍላይ ኣውሪድዎ
ዘሎ ገዚፍ ሰብኣዊ ህልቂትን
ዕንወትን ዘሕንኽ ዛንታ ዕብዳን
እዩ። ዘሕንኽ ጥራይ ዘይኮነ ብሕጊ
እውን ዘሕትት’ዩ።
ዕንደራ ወያነ ንህዝቢ ትግራይ
ለኪሙ ኣብ ዓዘቕቲ ምስ
ተሸመመ፡ ምዕራባውያን
ኣበርቲዖም ዝወጨጩ ብዘይ
ምኽንያት ኣይኮነን። ዝያዳ ኹሉ
ዘሰከፎም፡ ጀማሪ ኲናት መን’ዩ?
ደራኺ’ኸ? በቲ ወሪዱ ዘሎ ገዚፍ
ህልቂትን ዕንወትን’ከ ተሓታቲ
መን’ዩ? ዝብል ስዒቡ ዝመጽእ
ግቡእን ሕጋዊን ሕቶ’ዩ። ዘራእቲ
ዕግርግር፡ ብጻዕቂን ብውሁድ
ቅኒትን ከነዝሑዎ ዝጸንሑ ኣብ
ትግራይ ተፈጺሙ ዝበሃል ህልቂት፡
ናይ ኲናት ገበን፡ ዕንወትን ዘረፋን፡
ጾታዊ ዓመጽ፡ ጥሜትን ጭንቂን
ወዘተ. ዝኣርማኡ በብዓይነቱ ናይ
ምስይጣን ዘመተ፡ ጠቐነን ክሲን
እምበኣር፡ ዕላማኡ ብቐንዱ ነዚ
ገበን’ዚ ንምኽዋል እዩ።
እምብዛ ገዚፍ ህልቂትን ዕንወትን
ክፍጠር ዝደረኹ ወገናት፡ ካብ
ተሓታትነት ንምህዳም ዝዓጠንዎ
ዕብሎዃ ግን፡ ታሪኽ ክድምስስ
ተኽእሎ የብሉን። ብግናዕ
ኢድ ብርሃን ጸሓይ ምኽዋል
ስለዘይክኣል!

ቦርድ ክፍሊ ጋዜጣ

ቄርሎስ ቀዳማዊ - 5ይ ፓትርያርክ
ኤርትራ ኣብ ዝተረኽቡሉ ስነ-
ስርዓት ዝተመረቑ ተመሃሮ፡ 194
ብሓፈሻዊ ነገረ-መለኮት፣ 27 ድማ
ብዝተፈላለዩ ናይ መምህርነት
ሞያታት ዝተማህሩ እዮም።
ንሳቶም፡ እቶም ብሞያ ምምህርነት
ብዲፕሎማ፣ እቶም ብሓፈሻዊ

ነገረ-መለኮት ዝተመረቑ ድማ
10 ብደረጃ ዲፕሎማ፡ 160
ብሰርቲፊኬት፡ 24 ከኣ ብደረጃ
ስልጠና ካህናት ትምህርቶም
ዝዛዘሙ እዮም።
ኣብ መወዳእታ፡ ንተመረቕቲ
ወረቐት ምስክር፣ ንብሉጻት ድማ
መዳልያን ዋንጫን ተዓዲሉ።

ኣብ ውሑስ ቀረብ ዘርኢ ድንሽ ዝዝቲ ሃገራዊ

ዋዕላ ኣብ ኣስመራ ተኸፊቱ
ሃገራዊ ዋዕላ ድንሽ፡ “ሓደ ራእይን
ውሁድ ዕዮን - ንዘላቒ ውሕስነት ቀረብ
ዘርኢ ድንሽ” ኣብ ትሕቲ ዝብል ቴማ፡
ትማሊ 21 መስከረም ኣብ ኣስመራ -
ሆቴል ኣስመራ ፓላስ ተኸፊቱ።
ኣብ’ዚ ንክልተ መዓልታት ዝቕጽል
ሃገራዊ ዋዕላ፡ ኣህጉራዊ ማእከል
ድንሽ፡ ውድብ ሕርሻዊ ምርምር ኣብ
ማእከላይን ቀርኒን ኣፍሪቃ፡ ትካል
ምርምርን ምብዛሕን ድንሽ ኣየርላንድ፡
በዓል-ስልጣን ምርምር ሕርሻን መግብን
ኣየርላንድ፡ ሃገራዊ ትካል ሕርሻዊ
ምርምር ታንዛንያ፡ ትካል ርእሰ-ምርኰሳ
ኣፍሪቃን ውድብ ቪታን ዝርከብዎም
- 11 ኣህጉራውያን ትካላት ተሳቲፎም
ኣለዉ።

ዳይረክተር ሃገራዊ ማእከል ሕርሻዊ
ምርምር ሓልሓለ ኣቶ ጸጋይ ብርሃነ፡
ዕላማ ናይ’ዚ ብዓይነቱ ናይ ፈለማ ዋዕላ፡
ኤርትራ ኣብ ምፍራይ ምሩጻት ዓሌታት
ድንሽ ዘለዋ ተመኲሮታት ንምክፋልን
ፍርያት ምሩጽ ዓይነታት ዘርኢ ድንሽ
ኣብ ከበሳን ቆላን ንምድህሳስን፣ ገና
ናብ ሃገርና ዘይኣተዉ ዓሌታት ድንሽ
ንምትእትታው፣ ከምኡ’ውን ካብ
መሻርኽቲን ካልኦት ሃገራትን ተመኲሮ
ንምቕሳም ከምዝዀነ ኣረዲኡ።
ኣብ’ዚ ዋዕላ፡ ንጽላት ሕርሻ ኣብ
ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ንኣገዳስነት ደረጃን
ዓይነታትን ድንሽ ድማ ብፍላይ፣ ባልዓት
ድንሽን ኣገባብ ምቁጽጻሮምን፣ ምብዛሕ
ዘርኢ ድንሽ ኣብ ላቦራቶሪ፣ ስትራተጂ

ሃገራዊ ማእከል ድንሽ ኣየርላንድን ናይ
ምብዛሕ ዘርኢ ተመኲሮኡን፣ ዘርኢ
ድንሽ - ጽልዋኡን ብድሆታቱን ኣብ
መጠነ-ንኡስ ሕርሻ ኣብ ኬንያን ዞባ
ቀርኒ ኣፍሪቃን ዝምልከቱ ወረቓቕቲ
ቀሪቦም ኣለዉ።
ኣወሃሃዲ ኣሃዱ ምርምር ኣሕምልትን
ፍረታትን መንእሰይ መድሃኔ መሓሪ፡
እቲ በዚ ዋዕላ ክብጻሕ ዝድለ ሸቶ፡
ጽቡቕ እቶት ዝህብ ምሩጽን ሕማማት
ዝጻወርን ዘርኢ ድንሽ ንሓረስቶት
ምዝርጋሕ፣ ብሃገር ደረጃ ቀረብ ምሩጽ
ዓሌታት ድንሽ ንምውሓስ ምዃኑ
ብምምልካት፡ ኤርትራ ኣብ’ዚ መዳይ’ዚ
ምስ ዞባውያንን ኣህጉራውያንን
መሻርኽቲ ትሰርሕ ከምዘላ ገሊጹ።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.19 22 መስከረም 2022 - ገጽ 2

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ኤርምያስ ገብረልዑል
ተስፋኣለም የማነ

ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ.08214595- 200454-07121322
ምልክታ
ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ሰማያዊት ሓይለኣብ
ቤተልሄም ታደሰ

ለይ-ኣውት

ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ

ፍርቱና ኤፍሬም

መፍለዪ ዓወትና ኣብ ምሕደራ ግዜ እዩ ዘሎ

ግዜ ሓደ ካብ ባህርያዊ ሃብቲ እዩ
ኢልና ክንገልጾ ንኽእል። ባህርያዊ
ሃብቲ ማለት ከኣ፡ ብባህሪ ዝተዋህበና
ጸጋ ማለት እዩ። ንኣብነት፡ ሓመድ፡
ማይ፡ ኣየር፡ እንስሳታት፡ ሓጺን፡
ወርቂ ወዘተ ባህርያዊ ሃብቲ እዮም።
ባህርያዊ ሃብቲ ንባዕሉ ኣብ ክልተ እዩ
ዝኽፈል። ንሳቶም ከኣ፡ ተተካእትን
ዘይተተካእትን ባህርያዊ ሃብቲ
ይበሃሉ። ተተካእቲ ባህርያዊ ሃብቲ፡
ደጋጊምና ክንጥቀመሎም እንኽእል
ኰይኖም፡ ከም ማይ፡ ኦክሲጂን፡
እንስሳታት፡ ኣታኽልቲ... ወዘተ
እዮም። ዘይተተካእቲ ባህርያዊ ሃብቲ
ዝበሃሉ ድማ፡ ሓንሳብ ኣብ ጥቕሚ
ምስ ወዓሉ ደጊምና ክንጥቀመሎም
ዘይንኽእል እዮም። ንኣብነት፡ ሓጺን፡
ነሓሲ፡ ጨው፡ ወርቂ፡ ኣሉሚኒዮም...
ወዘተ። ወርቂ ብዝተወሰነ ዓቐን
ኣብ ዝተወሰነ ፍሉይ ቦታታት ናይ
ዓለም ዝርከብ ክቡር ማዕድን እዩ።
ካብ’ቲ ዝርከበሉ ቦታታት እንተደኣ
ኩሉ ተፋሒሩ ወጺኡ - ስለዝውዳእ
ኣይትካእን እዩ።
ንግዜ እምበኣር፡ ምስ’ቲ ዘይትካእ
ባህርያዊ ሃብቲ ኢና ክንምድቦ
ንኽእል። ካብቶም ዘይተተካእቲ
ባህርያዊ ሃብቲ ብዝያዳ ክቡር ዝገብሮ
ግን ኣሎ። ንሱ ከኣ፡ ዳግማይ ክትገዝኦ
ወይ ብኻልእ መልክዕ ክትሽምቶ
ስለዘይክኣል እዩ። ንኣብነት፡ ወርቂ
እንተዘይብልካ ብገንዘብ ካብ ካልኦት
ክትሽምቶ ዝከኣል እዩ። ግዜ ግን
ብዝዀነ ተኣምር - ዋላ’ውን በቲ

ዝኸበረ ዋጋ ክሽመት ዝከኣል
ኣይኰነን። እቲ እንኮ ኣማራጺ፡
ንዝተዋህበካ ግዜ ብውጽኢታዊ መገዲ
ምጥቃም’ዩ። ስለዚ፡ ግዜ እቲ ብናጻ
ዝተለገሰልና ዝኸበረ ህያብ ኰይኑ፡
ክሽየጥን ክልወጥን ዘይክእል ባህርያዊ
ሃብቲ እዩ። በዚ ምኽንያት ከኣ፡ ንግዜ
ግቡእ ምሕደራ የድልዮ።
ምሕደራ ግዜ፡ ስሙ ከም ዝሕብሮ፡
ንዘለካ ግዜ ብዝግባእ ምምሕዳር
እዩ። እዚ ማለት፡ ንግዜኻ ብዘይ
ብኽነት ክትግልገለሉ፡ ከተፍርየሉን
ክትዕወተሉን እንከለኻ፡ ግቡእ ምሕደራ
ግዜ ተባሂሉ ክግለጽ ይኽእል።
ኣገዳስነት ምሕደራ ግዜ ግን እንታይ
እዩ? ኣገዳስነት ምሕደራ ግዜ፡ ኣብ’ዛ
ዓለም ዕዉት ሂወት ኣብ ምምራሕ
ኣዝዩ ዓቢን ወሳኒን እዩ። እቲ
ምንታይ፡ ብዘይ መደብ ምኻድ ማለት፡
ኣብ’ዛ ኩሉ ዕድላት ዝመልኣ ዓለም፡
ናበይን ብኸመይን ከም እትኸይድ
ዘይምፍላጥ እዩ። ኣብ መወዳእታኡ

ከኣ፡ ዓዊንካ ትተርፍ።
ግዜና ብግቡእ ምምሕዳር ረብሓታቱ
ብዙሕ ኰይኑ፡ እዞም ዝስዕቡ ክልተ
ነጥብታት ከም ኣብነት ምጥቃስ ድማ
ኣገዳሲ እዩ።
- ኣብ’ዛ ምስ ግዜ እትውንጨፍ ዓለም፡
ነባሪ ቁም-ነገር ከተበርክት የኽእለካ።
እዚ ማለት፡ ኣብ’ዛ ምድሪ ክሳብ ዘለኻ
ዝተዋህበካ ግዜ፡ ኣብ ረብሓኻን ኣብ
ረብሓ ካልኦትን ተውዕሎ።
- ዕላማታትካ ብግቡእ ምእንቲ
ከተተግብርን ገዛእ ርእስኻ ብግቡእ
ምእንቲ ክትቆጻጸርን ዘኽእል ጥበብ
እዩ።
ጥቕምታት ምሕደራ ግዜ፡ ንዝበዛሕና
ዝርደኣና እኳ እንተዀነ፡ ስጕምቲ ኣብ
ምውሳድ ግን ዛሕልታት ነርኢ ኢና።
ስለ’ዚ፡ ኣብ ምሕደራ ግዜ ገዛእ ርእስና
ንምፍታሽ ንበገስ። ዕዉታት ኰይንና
እንተጸናሕና ጽቡቕ - ንቐጽሎ።
ንግዜና ብኸፊል እነመሓድር
እንተዄንና ናብ’ቲ ዝለዓለ ኣጠቓቕማ

መታን ክንድይብ ጻዕርታትና
ነሐይል። እንተደኣ ንግዜና ብኸንቱ
ነባኽን ኴንና ጸኒሕና ግን፡ ከይወዓልና
ከይሓደርና መፍትሒ ዝዀነና
ስጕምቲ ንውሰድ። ምኽንያቱ፡ ግዜ
ምምሕዳር ማለት ሂወት ምምሕዳር
ማለት ስለዝዀነ። ግዜ ዘይምምሕዳር
ድማ፡ ሂወት ዘይምምሕዳር ይኸውን
ኣሎ ማለት እዩ። ስለ’ዚ፡ ንርእስና
ኣብ ከቢድ ዓዘቕቲ ፍሽለትን
ድሕረትን ከይንረኽባ፡ ንግዜና
ንምምሕዳር ብኣጋኡ ንበገስ። “ሽሕ
ኪሎ ሜትር’ሲ ብሓደ ስጕምቲ
እዩ ዝጅምር” እሞ፡ ሃየ ደኣ ግዜና
(ሂወትና) ከነመሓድር ንበገስ።
ሓደ ካብ’ቲ ብዙሓት ሰባት ንግዜ
ብኸንቱ ዘባኽኑሉ ሕማቕ ልምዲ፡
ምስግጋር ስራሕ ወይ ምድንጓይ (proc-
crastination) እዩ። ሎሚ ወይ ሕጂ
ክንገብሮ እንኽእል ነገር፡ ናብ ጽባሕ
ምስግጋር መርኣያ ድኽመት ኣብ ናይ
ምሕደራ ግዜ እዩ። ነዚ ንምፍዋስ፡
ኣቐዲምና ጠንቅታት ናይ’ዚ ምስግጋር
ስራሕ ዝተባህለ ጉዳይ፡ ከቢድ ምልላይ
ከድልየና እዩ። እዞም ዝስዕቡ ሰለስተ
ሓሳባት፡ ጠንቅታት ናይ ምስግጋር
ስራሕ ወይ ምድንጓይ ክዀኑ
ከምዝኽእሉ ብመጽናዕቲ ተሓቢሩ
ኣሎ፦
=> ከይትፈሽል ምስጋእ፡- እዚ ማለት፡
ብዛዕባ ውጽኢት ናይቲ ትገብሮ
ዘለኻ ትጠራጠር እሞ፡ ነቲ ክትገብሮ
ዝግበኣካ ንምድንጓይ፡ ምስምሳት
ንምርካብ ሃሰው ምባል እዩ።

=> ‘ፍጻመታት ሂወተይ ክቆጻጸሮም
ኣይክእልን እየ’ ዝብል ስምዒት፦ እዚ
ነቲ ክትገብሮ ዝግበኣካ ንምጅማር፡
ኣብ ከባቢኻ ብዘለዉ ነገራት ትውሰን
ወይ ንኸባቢኻ ከም መመኽነይታ
ትጥቀመሉ እንከለኻ እዩ ዘመልክት።
=> ንጹር ደረት ግዜ ዘይምህላው፦
ንዕዮኻ ብናይ ግዜ መቓን ዘይትሰርዖ
እንተ ደኣ ኰይንካ፡ ንምጅማሩ
ስለዘይትግደድ፡ ‘ደሓን ከርክበሉ እየ’
እናበልካ ግዜኻ ተበኻን።
ኣብ ምሕደራ ግዜ፡ ጸገማትካ
ብዝግባእ እንተ ኣለሊኻ፡ እቲ ዝተርፍ
መፍትሒታት ምድላይ እዩ። በዚ
መሰረት፦
=> እትጅምረሉ ገደብ ግዜ ምውሳን፦
እዚ ማለት፡ ነቲ ዕዮ እትውድኣሉ ግዜ
ጥራይ ምውሳን እኹል ስለዘይኰነ፡
መዓስ ትጅምሮ ምውሳን እውን
ኣገዳሲ እዩ። ብተወሳኺ፡ ንውሳነኻ
ምኽባር እውን ይግባእ።
=> ንዝኸብደካ ስራሕ በቲ ዝቐለለ
ሸነኹ ምጅማር፦ እቲ ስራሕ ትርር
ዝብለካ እንተደ ኰይኑ፡ በቲ ንምዕያዩ
ዘይከብደካ እንተጀሚርካ፡ ነቲ ዝኸብደካ
ሸነኹ ቀስ ብቐስ ክትደፍሮ ትኽእል
ኢኻ። ዝዀነ ዓይነት ስራሕ ዝለምለመ
ሸነኽ ኣለዎ፡ ብኣኡ ምጅማር ንግዜኻ
ብዝግባእ ክትጥቀመሉ የኽእለካ።
=> ብእተርእዮ ምዕባለ ንገዛእ ርእስኻ
ምምጓስ፦ ከም’ዚ ምግባር ሞራል ስለ
ዝፈጥረልካ፡ ንናይ ምስራሕ መንፈስካ
የበራትዖ እዩ። ስለዚ፡ ኣብ ምሕደራ
ግዜ ብእተርእዮ ዓወት ይኹን ጽፉፍ
ኣጠቓቕማ ግዜ፡ ንገዛእ ርእስኻ
መጕሳ።

ዕዉት ምሕደራ ግዜ ንኽህልወና... እንጥቀመሉ ኣመሓዳድራ ግዜ

ውጽኢታዊ ክኸውን ዝገብርዎ
ረቛሒታት ኣለዉ። እዞም ዝስዕቡ ከም
ኣብነት ክንጠቅስ፦

ንጹር ዕላማ ምህላው

- ኣብ ኣእምሮኻ ብቐጻሊ እትዝክሮም
ዕላማታት ክህልዉኻ ይግባእ።
- ንዕላማታትካ ኣብ ጽሑፍ ኣስፍሮም።
- ብቐጻሊ ክረኣየካ ኣብ ዝኽእል ስፍራ
ስቐሎም።

- ምሳኻ ሒዝካዮ ኣብ እትጐዓዝ
ተንቀሳቓሲ መዘከር ኣስፍሮ።

ውጥን ምድላው

=> ውጥን፡ ዕላማኻ እተተግብረሉ ኣገባብ
ወይ ሜላ እዩ።
=> ዕላማ ብዘይ ውጥን ናብ ከንቱ
ትምኒት’ዩ ዝቕየር።
=> ውጥናትካ ናይ ነዊሕ፡ ማእከላይ፡

ሓጺር ብምባል ክትከፋፍሎም የድሊ።

ቀዳምነታት ምስራዕ

• ቀዳምነታት ምስራዕ ኣካል ምሕንጻጽ
ውጥን ኰይኑ፡ ብዛዕባ’ቶም ቀንዲ
ዘገድሱኻን ቀዲምካ ከተሳልጦም ዘለካን
ነገራት ምውሳን እዩ።
• ቀዳምነታትካ ክትሰርዕ እንከለኻ፡
ንኹሉ ክትገብሮ እትደሊ ነገር ብግቡእ
ገምግሞ፡ ንነብስኻ ድማ ነዞም ዝስዕቡ
ሕቶታት ሕተታ፡
• ቀልጢፍካ ክዕየዩ ዘለዎም ኣገደስቲ
ዕዮታት ኣየኖት እዮም?

• ንሓጺር ግዜ ብዘይ ጸገም (ሳዕቤን)
ክናውሑ ዝኽእሉ ዕዮታትከ ኣየኖት
እዮም?
• ንሰሙን፡ ንወርሒ ወይ ልዕሊኡ
ክናውሑ ዝኽእሉ ዓይነት ዕዮታትከ
ከመይ ዝበሉ እዮም?

ሰሌዳ ዝርዝር ንጥፈታት ምድላው

- ቀዳምነቱ ብዘየገድስ ንዕላማኻ ምርኩስ
ብምግባር ኣዳልዎ።
- መዓስ ተተግብሮም ብዘየገድስ ኣብ
ወረቐት ምስፋሮም ሓጋዚ እዩ።

ሰሌዳ ዝርዝር ዕለታዊ ንጥፈታት
ምድላው

=> እዚ፡ ንግሆ ንግሆ ወይ ድማ ብድሮ
ናይ’ታ ነቶም ንጥፈታትካ እተሳልጠላ
መዓልቲ ምድላው ይከኣል።
=> ነቶም ዝዓመምካዮም ንጥፈታት
ምልክት እናገበርካ ምኻድ ሞራል
ስለዝህብ ሓጋዚ እዩ።

መዝገብ ዝኽሪ

• ኣብ ሓደ መዓልቲ ብልክዕ እንታይ
እንታይ ሰሪሕካ፡ ምስ መነ-መን ተራኺብካ፡
ዝበዝሕ ግዜኻ ኣበይ ኣጥፊእካ… ወዘተ

ኣብ መዝገብ ዝኽሪ (diary) ብዝግባእ
ኣስፍሮም።
•ካልእ ግዜ ከም መወከስን ንነብስኻ ኣብ
ዝተፈላለየ ግዜ ንምርኣይን ክሕግዘካ እዩ።

ኣብ ሓደ ግዜ ሓደ ስራሕ ምስራሕ

- ውጽኢታዊ ስራሕ ንምስራሕ ይሕግዝ
- ክንደይ ሰዓት ሰሪሕካ ጥራይ ዘይኰነስ
ክንደይ ኣፍሪኻ ንምፍላጥ እውን
የኽእለካ።

ምስ ነብስኻ እትመያየጠሉ ግዜ ፍለ

=> ኣብ ሰሙን እንተወሓደ ሓደ ግዜ
ኣብ ጽምዋ ቦታ ምስ ነብስኻ፡ ብዛዕባ
ዝቐነየ ውዕሎኻ ወይ መጻኢ መደባትካ
ኣዕልል።

ዕዮኻ ዘይምስንኻል

• ህጹጻት ጉዳያት ከጋጥመካ ንቡር
ነገር’ኳ እንተዀነ፡ ብዝተኻእለካ ግን
ኣገደስቲ ዕዮታትካ ኣይተሰናኽል።

እተፍርየሉ ግዜ ምልላይ

- እዚ፡ በዳሂ ዕዮታትካ ከተፈጽም
የኽእለካ።
- እዚ፡ ነቲ ቀዳምነት ዝወሃቦ ዕዮኻ
ከተተግብር ይሕግዘካ።

ግዜ ዘባኽኑ ንጥፈታት ምውጋድ

=> ወልፊ፡ ጭንቀት፡ ጸቕጢ፡ ነዊሕ ግዜ
ንኣእምሮኻ ዝገዝእ ሓሳባት ከተወግድ
ምጽዓር።

ናይ ግዜ ሰሌዳ ምድላውን ምሕላውን

• ስራሕና ብእዋኑ ክንፍጽም ሓጋዚ
እዩ።
• ቅድሚ ዝተወሰነልካ ናይ ግዜ ሰሌዳ
ዕዮኻ ምፍጻም ዕግበት ይፈጥር።
• ብኣንጻሩ ዕዮኻ ኣብ እዋኑ ዘይምፍጻም

ጸቕጥን ጭንቀትን ይፈጥር።
ውዱብ ኣካይዳ ምኽታል

- ብቐጻሊ እትጥቀመሎም ነገራት ኣብ
ቀረባኻ ኣቐምጦም።
- ንብረትካ ፍሉጥ መቐመጢ ቦታ
ይሃልዎ።
- ኣብ መዓልቲ ውሑድ ግዜ ንብረትካ
ንምትዕርራይ ወፊ።

ተመሳሰልቲ ዕዮታት ብሓደ ጠርኒፍካ
ምዕያይ

=> ከተተግብሮም ዝወጠንካዮም ዕዮታት
ብተመሳሳልነት ስርዓዮም እሞ፡ ብሓደ
ኣጣሚርካ ከተተግብሮም ፈትን።
ንኣብነት፡ ዝተፈላለዩ ኣስቤዛታት ካብ
ዕዳጋ ምዕዳግ ወይ ምሽማት።

መዘከሪ ኣዳሉ

• ዕዮኻ መታን ከይትርስዕ፡ ከም መበራበሪ
ተንቀሳቓሲ ተሌፎን ተጠቐም።
• ከምኡ’ውን ዓውደ ኣዋርሕ ምጥቃም
ይከኣል።

ናይ ምትዕጽጻፍ ክእለት ይሃሉኻ

- ዘይተጸበኻዮ ጣልቃ ዝኣትዉኻ ነገራት
ምስ ዘጋጥሙኻ እንታይ ክትገብር
ትኽእል።
- ኣብ መንጎ መደባትካ ጎፍ ንዚብለካ
ነገራት ዝኸውን ውሱን ግዜ ፍለ።

ንዘይተጸበኻዮ ህያባት ግዜ ናብ ረብሓኻ
ኣውዕሎ

- ቆጸራ
- ህዝባዊ ቦታታት
ብተወሳኺ፡ ዕዉት ምሕደራ ግዜ
ከተተግብር፡ ናይ ገዛእ-ርእስኻ ዲስፕሊን
ሓሉ። ካብ ቁጽጽርካ ወጻኢ ዝዀኑ
ጉዳያት ክትሓስብ ግዜኻ ኣይተባኽን።
ኣገደስቲ ንዘይኰኑ ዕድመታት ኣይፋል
ምባል እውን ኣይትረስዕ።

ዮሴፍ ሃይለማርያም

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.19 22 መስከረም 2022 - ገጽ 3

ምስጢራት እምባ ‘ትዝጉዋ’
ናብ’ታ ብጥንታዊ ቅርሲታት
ሃብታም ውርሻ እትውንን ንኡስ
ዞባ ጾሮና ምስ እትንቀሳቐስ፡ ካብ
ሓድሕድ ዝበላለጽ በበይኑ ትሕዝቶ
ዝሓቘፈ ታሪኻዊ ቦታታት ኢኻ
እትዕዘብ። ንሎሚ - ምስ ሓደ
ዝተፈላለየ መስተንክራዊ በዓትታትን
ቀላያትን ሓቚፉ ዝርከብ ዓቢ እምባ
ከላልየኩም።
እምባ ‘ትዝጉዋ’ እዩ ዝበሃል።
እዚ እምባ’ዚ፡ ኣብ ንኡስ ዞባ ጾሮና
- ደቂ ሌፋይ ኣብ ዝተባህለት ዓዲ
እዩ ዝርከብ። ናብ ቅርሲታቱ ቅድሚ
ምእታውና፡ ብዛዕባ ኣመጻጽኣ ሰፋሮ/
ወለዶ ናይ’ቲ ከባቢ ገለ ወስ ክንብል።

ቅድሚ 13 ወለዶታት ኣቢሉ፡
እቲ ከባቢ መእተዊ ዘይርከቦ ህልም
ዝበለ ጫካ መሬት ከምዝነበረ እዮም -
ዓበይቲ ናይ’ቲ ከባቢ ኣዘንትዮምለይ።
ቅድሚኡ ናብ’ቲ ከባቢ ዝረገጹ
ህዝብታት ብዙሓት እኳ እንተነበሩ፡
ነታ ዓዲ ዝሰረቱ ግን - ካብ ራእሲ
ጭሩን ሌፋይን ዝተባህሉ ክልተ
ኣቦታት ዝተወልዱ ሓረግ እዮም።
ራእሲ ጭሩ መበቆሉ ካብ ዓሌት

ጭዋ ኮይኑ፡ ካብ ለጎ ጭዋ (ከባቢ
ሕምብርቲ) ናብ እንባልዶት (ማእከል
ጨዓሎ) ከምዝወረደ ታሪኹ ይገልጽ።
ራእሲ ጭሩ ወዲ ጎዶፋይ ኮይኑ፡
ካብኡ ዝተወልዱ - ኣድከመ ንዓዲ
ሓርገጽ፡ ዓዲ ከረን፡ በርዓንዲ፣ ሓሳይ
ከኣ ንዶምቦባ፡ ረጋሒት፡ ዓዲ ጭዓ
ዝሰረቱ እዮም።
ብንግስነት ነቲ ከባቢ ከማሓድር
ተሓርዩ ከምዝመጽአ ዝንገረሉ ራእሲ
ጭሩ፡ ምስ ሌፋይ ብተመሳሳሊ ግዜ

ማርያም ዓዲ ኬማ

ኣቶ ጠዓመ ኣርኣያ

ኣቶ ዓንዶም በርሀ

በዓቲ ሌፋይ

ኣቶ ከሰተ ገብረኪዳን

ዘርኢት ወልደእየሱስ

ናብቲ ከባቢ ከምዝኣተወ ክፍለጥ
እንከሎ፡ ኣብ ደቂ ሌፋይ ምስ ኣተወ
ኣተይን ጎብረይን ወሊዱ ክሳብ ሕጂ
ልዕሊ 13 ወለዶ ኣቚጺሩ ይርከብ።
ሌፋይ፡ መሰረት ትውልዱ ካብ ከባቢ
ዙላ ዝነቐለ ምዃኑ እዩ ዝንገረሉ። ካብ
ሰራይት ዝውለድ ሌፋይ፡ ካብ እንዳ

ማርያም ፌታ (ዑና ዓንዶም) ከም
ዝመጽአ እዮም ተወላዶ እታ ዓዲ
ንሰንሰለት ትውሊዲ ኣቦሓጎታቶም
ብቐደም ተኸተል እናጸብጸቡ
ዘተኣሳስርዎ። ሌፋይ ናብ’ዚ ከባብ
ምስ መጽአ ኣብዛ ተኣምራታዊት
በዓቲ ኮይኑ ሰለስተ ክወልድ እንከሎ፡
ጸጋ-ብጹዕን ኣቶ ብርሃንን ዝበሃሉ ክልተ
ደቁ ኣብ ደቂ ሌፋይ ክስርቱ እንከለዉ፡
ጸሊማይ ከኣ ንዓዲ ዝብኣ ዘቘመ ውላዱ
እዩ።
ብዘይካ እዚ ኣርባዕተ ደርጨን
ተባሂሎም ዝፍለጡ ካብ ጥንቲ ጥቅምቲ
ምስኦም ሓቢሮም ዝነበሩ እውን ኣለዉ።
እታ ዓዲ ንብሄረ ትግርኛን ሳሆን
ኣጣሚራ ብፍቕርን ስኒትን እትናበር
ዓባይ ዓዲ ኢያ። በዚ መሰረት እዛ ሕጂ
ደቂ ሌፋይ ተባሂላ እትጽዋዕ ዘላ ዓዲ፡
ሓንቲ ካብተን 4 ደርጨን ሰለስተ ጭዋ

ደጊዔንን ተባሂለን ዝጽወዓ (ሃደምቲ፡
ዓጋመተን፡ ዓዲ ገብለ፡ ፍልሖ፡ ዓዲ ሻነት፡
ማይ እዝጊ) ዝበሃላ ዓድታት ናይቲ ከባቢ
ኮይና፡ ካብ እትምስረት ልዕሊ 13 ወለዶ
ኣቚጺራ ኣላ።
ቅድሚ ምምስራት እታ ዓዲ እቲ ቦታ
ኬማ ዝተባህለ ኣቦ ይነብሮ ከም ዝነበረ
ክግለጽ እንከሎ፡ እቲ ከባቢ ጀቕጀቅን
ዓሳውን ብምዃኑ፡ ንጥዕናኡ ክሰማምዖ
ስለዘይከኣለ ታቦቱ ንራእሲ ጭሩ ኣረኪቡ
ናብ በረኽቲ ቦታታት ገጹ ከምዝገዓዘ
ይዝነቶ። በዚ መሰረት እዛ ሕጂ
እንዳ ማርያም ኬማ ተባሂላ እትጽዋዕ
ዘላ ደብሪ - ልዕሊ ዕድመ እታ ዓዲ
ከምዝገበረትን ናይ መጀመርያ ታቦት
እቲ ከባቢ ምዃናን እዩ ዝምስከረላ። በዚ
ከኣ እታ ደብሪ፡ ክሳብ ቀረባ መዋእል
ንሸውዓተ ዓድታት ናይ’ቲ ከባቢ
ተገልግል ከምዝነበረትን፡ ናይ ኩሎም
መካነ መቓብር ኮይና ከምዝጸንሐትን
ይነግሩላ። ካብ’ዚ ዝነቅል እቲ ቦታ ክሳብ
ሕጂ “ማርያም ዓዲ ኬማ” ተባሂሉ
ይጽዋዕ ኣሎ።
እዛ ልዕሊ 13 ትውልዲ ከምዘሰጋገረት
ዝምስከረላ ደብሪ፡ ክሳብ እዚ እዋን እዚ
ኣገልግሎት ክትህብ እኳ እንተጸንሐት
ኣብዚ ሕጂ እዋን’ዚ ካብ እምባ
‘ትዝጉዋ’ ናብ ጎልጐል ዓዲ ወሪዳ
ብዘመናዊ መንገዲ ተሃኒጻ ኣላ።
ኣቶ ኣርኣያ ንጉሰ፡ ንኣመሰራርታ
ጥንታዊት ደብሪ እንዳ ማርያም ኬማ
ድሕሪ ምዝርዛር፡ ኣብ እምባ ትዝግዋ
ምስ ዘለዉ በዓትታትን ካልኦት
ቅርሲታትን እውን ኣላልዮምና እዮም።
ቀጺሎም - “ካብ ቀዳሞት ኣቦታትና
እንመሃሮ ነገር እንተሎ፡ ብጥምረት
ተሓቛቚፍካ ምንባር - ንዝገጠመካ
ብድሆ ክትስዕሮ ከም እትኽእል፡
ንዝቕጽል ወለዶታት ዝመሓላለፍ
ጽቡቕ ስምን ታሪኽን ብምሕዳግ -
ንደቅኻ ኣብነት ምዃን እዩ” ኢሎም።
ኣብ እምባ ትዝጉዋ እምበኣር፡ ሓንቲ
ገዲምን ታሪኻዊትን መስተንክራዊት
በዓቲ ኣላ። እዛ ብደቡባዊ ምብራቕ
እምባ ትዝጉዋ እትርከብ በዓቲ - ሌፋይ
ዝነብረላ ዝነበረት ክትከውን እንከላ፡
ኣብዛ በዓቲ እዚኣ ክሰፍር ዘገደዶ
ቀንዲ ምኽንያት፡ ምስ ራእሲ ጭሩ
ሓቢሩ ካብ’ቶም ናይቲ እዋን’ቲ ዝነበሩ

ወረርትን መሳፍንትን ንምክልኻል
ከም መዕቆቢትን ጽንዕቲ ዕርድን
ይጥቀመላ ምንባሩ፡ ጌና ኣሰሩ ዘይሃሰሰ
ዛንታ ክሳብ ሕጂ ይዝንቶ እዩ።

እዚ ታሪኻውን ጥንታውን ቦታ፡
ካብ’ታ ዓዲ ብሸነኽ ደቡባዊ ምዕራብ
ዝርከብ ዓቢ ጎቦ ኮይኑ፡ እቲ ዓቢ በዓቲ
ግን - ብሸነኽ ሰሜናዊ ምብራቕ
ዝርአ ጸዳፍ ገጹ ይርከብ። እቲ ሌፋይ
ዝቕመጠሉ ዝነበረ በዓቲ፡ ኣሹንኳይዶ
ክትሓኹሮ ኣብ ትሕቲኡ ኮይንኳ
ክትጥምቶ እውን ዓቐብ እዩ ዝኾነካ።
ክሳብ’ቲ ተጻጊምካ ዝብጻሕ እግሪ
በዓቲ ኮይንካ እትዕዘቦም - ብዙሕ
ክፍልታት ዘለዎ ኣባይቲ፡ ዓበይቲ
ቆፎታት፡ ዓታሩ፡ ሳርማታት ከምኡ’ውን
እቶም ኣቦታት መደየቢትን
መውረዲትን ዝጥቀሙላ ዝነበሩ ካብ
ቆርበት ዝተሰርሐት ረጓድ ሓብሊ፡
ክስብ ሕጂ ኣብኡ ኣሎ። ብካልእ ወገን
እቶም ክወርዱን ክድይቡን ዘይክእሉ
ቆልዓ ሰበይቲ ዝግልገልሉ ዝነበሩ -
ንገደል ገጹ ዝጸድፍ ሽንቲ ቤት ክሳብ
ሕጂ ጌና ዘይበረሱ ቅርስታቱ እዮም።
ኣቶ ከሰተ ገብረኪዳን፡ ኣብ
እምባ ትዝግዋ ዘለዉ በዓትታት ጌና
ምስጢሮም ከምዘይተበርበረ ድሕሪ
ምሕባር፡ ኣብ ውሽጢ እቲ በዓቲ
ብደገ ዝርአ ዓበይቲ ቆፎታትን ኣብ
ውሽጡ ብዙሓት ሓንጨ-መንጪን
(ኣቚሑ ገዛ) ምህላዎም ይገልጹ።
ኣቶ ዘርኣይ ሃይለ ብወገኖም፡
ሌፋይ መጀመርያ ክድይብ እንከሎ፡
ኣግራብ ብምቚራጽ ናብቲ ከውሒ
ነዲሉ እናተኣሳሰረ ናብቲ ገደል በዓቲ

ከምዝሓኾረ፣ ካብ ቆርበት እንስሳ ረጒድ
ሓብሊ ከምዝሰርሐን ነታ ሓብሊ ከም
መውረዲትን መደየቢትን ይጥቀመላ
ምንባሩን ይገልጹ። ኣተሓሒዞም ከኣ፡
“ቀዳሞት ኣቦሓጎታትና ነታ ገመድ
ሒዞምዋ ምስ ደየቡ፡ ክቐርቦም
ዝኽእል ኣባይ ስለዘይነበረ ውሕስቲ
ዕርድን መዋጊኢትን ኮይና
ተገልግሎም
ነ ይ ራ ”
ክብሉ

ንጥበብን ብልሕን ቀዳሞት ወለዶ
ኣድናቖቶም የካፍሉ።
እቶም ኣቦታት ክሳብ ክንድኡ
ተጻጊሞም ናብዚ ጽኑዕ በዓቲ
ክስቀሉ ምምራጾም ርኢኻ፡ ብብዝሒ
ዝበልጽዎም ጸላእቲ ከምዝነበርዎም
ክትግምት ዝከኣል እኳ እንተዀነ፡
ውሑዳት ሓገዝቲ ኣሕዋት
ከምዝነበርዎም ግዳ - ነቲ ተነዲሉ
ዘሎ በዓትን ተሰሪሑ ዘሎ ኣባይትን
ምስረኣኻ ንምግማቱ ኣይትጽገምን።
ልዕሊ ኩሉ ግን፡ ኣብ መንጎ ራእሲ
ጭሩን ሌፋይን ዝነበረ ጽኑዕ ጥምረት
ብማዕሪኡ ኣገናዚብካ ክትጥምቶ
እንከለኻ፡ ኣብቲ እዋን’ቲ ዝጥቀምሉ
ዝነበሩ ናይ ውግእ መሳርሒ -
‘መክብብ’ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ዓረ
ዝመስል ተሪር እምኒ ክሳብ ሕጂ ከም
ኣሰር ኣብ እግሪ እቲ በዓቲ ሓሓሊፉ
ይርከብ እዩ።
ካልእ ብሸነኽ ደቡባዊ ምብራቕ፡
ኣብ ልዕሊ ቤተ-ክርስያን ማርያም
ኬማ ዝርከብ መቀርሰሚቶ ዝበሃል
ኣዝዩ ጸዳፍ ቦታ ኣሎ። እዚ በዓቲ
እዚ ናይ ኣቦና ጭሩ ቀንዲ መከላኸሊ
መስመር ከምዝነበረን ኣብኡ ዝኣተወ
ጸላኢ መውጽኢ ከምዘይነበሮን፡
ንኣቀማምጥኡ ርኢኻ ትግንዘቦ ሓቂ
እዩ። ምስኡ ተኣሳሲሩ ዝግለጽ፡ ኣብ
እግሪ እቲ እምባ ቅድሚ ምምስራት
እታ ዓዲ ከም ዝነበረ ዝንገረሉ ጌና

ኣሰሩ ዘይሃሰሰ ዑናታት ብምህላዉ፡
ንምርምር ዝዕድም ሓባሪ ኣሰራት እዩ።
ካልእ ዝባን እምባ ትዝጉዋ ኣዝዩ
ሰፊሕ ኣብ ርእሲ ምዃኑ፡ ኣብ ውሽጡ
ልዕሊ 10 ቀላይትን ሓያሎ በዓትታትን
ሓቚፉ ይርከብ። ገለ ካብቶም ዝባን
እንዳ ሰንበት ዑና ዓዲ፡ እዝጊ ሓጸራ፡
በዓቲ ኪዳን፡ በዓቲ ልዕለ ዝበሃላ
በዓትታን ደንበታትን ክኾና እንከለዋ፡
ምውዳእ ደቅና፡ ምሕጻብ ዓላቡ፡ ማይ
ደንጎላ፡ ጸሊም ቀላይ፡ ማይ ኩመል፡
ጎንኦ፡ ኣትኳሮ ዝበሃላ ምስ ታሪኸን
ዝተኣሳሰር ኣስማት ዝተጠመቓ -
ክሳብ ሕጂ ኣገልግሎተን ዘየቋረጻ
ዓበይትን ነኣሽቱን ቀላያት እውን ኣብ
ዝባኑ ኣለዋ።
ብዛዕባ እዚ ኣቶ ክብርኣብ ቀሺ
ነጋሽ፡ ኣብ እምባ ትዝጉዋ ዘለዋ
ቀላያትን ትርጉም ኣሰያይማአንን
ብምዝርዛር፡ ካብ ጥንቲ ክሳብ ሕጂ
ኩለን ኣገልግሎት ይህባ ምህላወን
ይገልጹ። ኣተሓሒዞም ከኣ፡ “ካብ’ዚ
እንመሃሮ ዝዓበየ ነገር፡ ዋላ ዋሕዲ
እንተ ኣሎካ ጸኒዕካ ንጸላእትኻ
ምምካት ወሳንነት ከምዘለዎ እዩ።
እዚ ንደቅናን መጻኢ ትውልድን
ከም መምሃሪ ከነዘንትውሎም ይግባእ”
ኢሎም።
ኣቶ ጠዓመ ኣርኣያ ብወገኖም፡
ምዕቃብ ጥንታውያን ቅርሲታት
ሓላፍነት ናይ ኩሉ ሕብረተሰብ -
ብፍላይ ከኣ ናይ መንእሰያት ምዃኑ
ኣገንዚቦም። ብዛዕባ እታ ኣብ ከባቢኦም
እትርከብ ‘ተዝበን’ ዝተባህለት ዓባይ
ቀላይ ድማ - ከም ቅድስቲ ቦታን
ማይጨሎትን ከምዝግልገሉላ ገሊጾም።
ታሪኽ መኸተን ጥምረትን ሕብረተ-
ሰብ ኤርትራ፡ ታሪኽ ወለዶታት
እዮም። እቶም ጸኒዕና ከም መቃለሲ
እንግልገለሎም እምባታትና ድማ፡
ጸግዕናን ዑቕባናን እዮም። መሰረታዊ
እምንቶና እውን ኣብ ጽንዓትናን
ጽኑዓት ዕርድታትናን ዝተሰረተ
ስለዝኾነ፡ ንዝገጠመና ወራራት
ክንዲ ዝመረረ እንተመረረ ካብ
ዓድና ከይወጻእና ኣብቲ እንኣምኖ
ጽኑዕ ዕርድና ኮይንና ኢና ወትሩ
እንምክቶን እንስዕሮን።
ኣማሓዳሪ ምምሕዳር ከባቢ
ደቂ ሌፋይ ኣቶ ዓንዶም በርሀ፡
“እምባታትና ካብ ጥንቲ ጀሚሮም
ጸግዕናን ዕርድታትናን ምዃኖም
ድሕሪ ምምልካት፡ ኣብቲ ከባቢ
ብዝሒ ዘለዎም ጥንታውያን ቦታታት
ስለዘለዉ፡ ኣቓልቦ ተዋሂብዎም
መጽናዕቲ ክግበረሎም ኣተሓሳሲቡ።
ናብ ደቂ ሌፋይ ገጽካ ክትንቀሳቐስ
እንከለኻ፡ ጌና ጐላጉል ሃዘሞ ከይወዳእካ
ብማዕዶ ሓንጐፋይ ኢሎም ዝቕበሉኻ
ኳዕናናት እምባታት ማይ ውራይ፡
ገንዘቦ፡ እምባ ባርያ፡ መሽማዕቲ
ጠሓሒስካ ንሩባ ሓምስ ሰጊርካ ኢኻ
ናብታ ዓዲ እትኣቱ። ደቂ ሌፋይ
እቱው ምስበልካ እውን፡ ምስ እምባ
ትዝጉዋ ብመንጽሩ ተመዓራርዩ
ዝመዓዶ ዝባን ኡባ፡ ካብ መን ሓሚቐ
ብዘስምዕ ኣጠማምታ ተዃዕኒኑ
ስለዝረኣየካ፡ ፍሉይ መልክዕን ጽባቐን
ናይቲ ከባቢ ፈጢሮም ኣለዉ።
ኣብ መወዳእታ፡ ኣብ’ቲ ከባቢ
ምስ’ዚ ዝመሳሰሉ ጌና ዳህሳስን
ምርምርን ዝሓትቱ ብዙሓት
ታሪኻውያን ቦታታት ስለዘለው፡
ኣብ’ዚ - ሃገርና መስሕብ በጻሕቲ
ንምግባራ ዝግበር ዘሎ ጻዕሪ፡ ከምዚኦም
ዝኣመሰሉ ቦታታት ጠመተን
መጽናዕትን ክንገብረሎም ኣገዳሲ እዩ
እብል።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.19 22 መስከረም 2022 - ገጽ 4

ሸባብ

ሃማመ ተኤ

ንግሆ ካብ ዓራት ተንሲኢካ
ከባቢኻ ከምቲ ዘለዎ ዶ ትምልከቶ?
‘ኢሂናይ ድኣ’ መልሲ ኵልና ከም
ዝዀነ ርግጸኛ’የ። ‘ዘየስተብሃልናሉ
ገዲፍካ ኵሉ ከም ዘለዎ ኢና
ንምልከቶ’ ንብል ንህሉ። ብርግጽ
ኣብ ኣዒንትና ልዑል እምነት’ዩ
ዘሎና። ‘ምርኣይ ምእማን’ዩ፡’ እንድዩ
ምስላና፣ ተመራመርቲ ድማ ሓቂ
ድዩ ኣይኰነን መልሲ ኣሎና ይብሉ።

ኣእምሮና ካብ ሽክናና ተፈንቲቱ
ይረከብ። ስምዒታትና ድማ ኣብ
ከባቢና እንታይ ይካየድ ወይ ይኸውን
ኣሎ ኣመት ይህብዎ። ግን ከመይ
ኢሉ ኣእምሮና ካብዞም ውሑዳት
ሓበሬታ ተበጊሱ ተኣማኒ ክውንነት
ዝቕርበልና? ኒሮ ሳይንቲስ ባኦ ሎቶ፡
‘ነገራት ከምቲ ዘለዉዎ ዘይኰነ
ብኻልእ መገዲ ኢና ንምልከቶም።
እንፈጥሮም ትርኢታት ካብ
ኣመለኻኽታና ዝተበገስ ድኣ’ምበር
ከምቲ ዘለውዎ ኣይኰነን፡’ ብምባል
ኣእምሮና ብዝርእዮም ነገራት ከም
ዝዕሾ ይገልጽ።

እዚ ተመራማሪ ሓሳቡ ብግብሪ
ንምስናይ ሓደ ውጥን ሓንጸጸ።
ወለንታውያን ሰባት ብምእካብ ፈተነ
ኣካየደሎም። ኣብ ቅድሚ እዞም

ጕጅለ ክልተ ገጽ (ላዕልን ታሕትን)
ዘሎዎ ትርብዒት ኣቐመጠ። ነዞም
ጕጅለ ‘እዛ ትርብዒት ላዕልን
ታሕትን ሓደ ሕብሪ ኣሎዋ፡’ በሎም።
ኣይኣመንዎን።

‘በበይነን እየን፡’ ኢሎም’ውን
ተኻትዕዎ። ንሳቶም ‘ላዕለወይቲ
ድብን ዝበለ ሕብሪ ክህልዋ ከሎ

ታሕተወይቲ ድማ ብርህ ዝበለት
ጻዕዳያ፡’ በልዎ። ባኦ ሎቶ ‘ኣይፋል’
መለሰ። ካብቶም ወለንታውያን
ሓንቲ ንቕድሚት ብምምጻእ፡ ካብ
ማእከል እታ ታሕተወይቲ ክትቀልጥ
ኣዘዛ። እታ ዝቐለጠታ ድማ ናብታ
ላዕለወይቲ ክትጥቅዓ ሓበራ። ከም
ዝበላ ምስ ገበረት ፍልልይ ከም
ዘይብለን ተረደአት።

‘ከመይ ኢሉ?’ ሕቶ ኵላቶም
ኰነት።

ባኦ ሎቶ ካልእ ኣብነት’ውን
ኣምጽአ። ጻዕዳ ዓለባ ድሕረ-ባይታ
ብምግባር ብቕድሚኡ ጻዕዳ ሕብሪ
ዘሎዎ ብርሃን ገይሩ ቈመ። ነዚ ምስ
ገበረ፡ ብድሕሪኡ ብየማንን ጸጋምንን
ሓሙኽሽታይ ሕብሪ ዘሎዎ ጽላሎቱ
ተራእየ። ነቶም ናይ ብርሃን ኪኢላታት

ጁካ (ፐርፕል) ሕብሪ ዘሎዎ መሕለፊ
ብርሃን ክገብሩ ኣዘዞም። እቲ ክልተ
ጽላሎት ተራእየ። ግን ኣይከም ናይ
ፈለማን። እቲ ሓደ ጽላሎት ጁካ
(ፐርፕል) ሕብሪ ሒዙ ክርአ ከሎ፡
እታ ሓደ ግን ቀጣልያ ኰነ። ‘ካብ
ጁካ ሕብሪ ቀጠልያ ጽላሎት ከመይ
ኢሉ ክርኣየና ኪኢሉ?’

ኣእምሮና ነገራት እንታይ ቅርጺ
ኣሎዎም? ኣበየናይ ቦታ ኣለው?
ንዝብሉ ሕቶታት ካብ እንርእዮ
ጽላሎት ተበጊሱ’ዩ መደምደምታ
ዝህበሉ። ነቲ እንርእዮ ነገራት ብርሃን
ምስ ረኸቦ፡ ካብኡ ዝተንጸባረቐ
ብርሃን ድማ ናብ ኣዒንትና
ይኸይድ። ኣዒንትና ኸኣ ነቲ
ብርሃን ናብ ኤለክትሮኒያዊ ምልክት
ይቕይሮ። እዚ ዝተቐየረ ምልክት

ከኣ ብመገዲ መትንታንና ገይሩ
ናብ ኣብ ዳሕረዋይ ክፋል ሓንጐልና
ዝርከብ ናይ መርኣይ መትኒ በጺሑ፡
ኣብ ቪዥዋል ኮርቴክስ ይቕረጽ።
ኣእምሮና ድማ ሕሉፍ መዝገባቱ
ብምግንጻል እቲ እንርእዮ ዘለና
እንታይ ምዃኑ ይድምድም። ኣብ
ምንታይ ወገን ኣሎ ንምርግጋጽ
ድማ ኣብ ሓበሬታ ናይ ጽላሎት
ይምርኰስ። በዘን ኣብ ላዕሊ ዝቐረባ
ኣብነታትን ካልእ መጽናዕትን
ጽላሎት ሓሳዊ ምዃኑ ተረጋጊጹ።
ብተወሳኺ እዚ ናይ ጽላሎት ካልእ
ሓሶት ሓበሬታ ዝህበና ሕብሪ እዩ።
ባኦ ሎቶ ‘ብርሃን ህያው እዩ። ኣብዛ
ህልውቲ ዓለም እነረኽቦ’ዩ። ርእየትና
ድማ ብሓይሊ ብርሃን’ዩ ዝግሃድ፡’
ይብል። ‘ብኣንጻሩ፡ ሕብሪ ግን ኣብዛ
ዓለም ህያው ኣይኰነን። ብርእየትናን
ኣመለኻኽታናን እንፈጥሮ ነገር እዩ፡
’ ይውስኽ ባኦ ሎቶ። ስለዚ እቲ
ኣብ ከባቢና ኣሎ እንብሎ ሕብሪ
ዘየለ እዩ። እሞ ጽላሎትን ሕብርን
ዘይትኣመንቲ ካብ ኰኑ፡ ኣብ ከባቢና

ዝዀኑ ነገራት ኣእምሮና ብኸመይ
ክርድኦም እዩ?

ባስ ሮክስ ዝተባህለ ኣብ ዩኒቨርሲቲ
መምህርን ተመራማርን፡ ኣእምሮና
ኣብ ከባቢኡ ዝኸውን ዘሎ ነገራት
ብዘሎዎ ዕምቈት (ደፕዝ) ተመልኪቱ
ከመይ ኢሉ ሓበሬታ ይምስርሕ
ኣጽኒዕዎ። ንሱ ‘ነገራት ክንድ
ምንታይ ርሐቀት ኣሎዎም? ክንድ
ምንታይ ቅልጣፈ ኣሎዎም?
ኣእምሮና ኣብ ዓይንና እዩ ዝምርኰስ፡
’ ይብል። ነዚ ንምብራህ ኣብ ሎስ
ኣልጆለስ ዝርከብ ሓዲድ ባቡር
ብምኻድ’ዩ ፈተናኡ ኣካይድዎ።
ጐድኒ ጐድኒ ብማዕረ ዝኸዱ
ሕንጻጽ እንተ ተመልኪትናዮም፡ ኣብ
ርሑቕ ቦታ ዝራኸቡ ኰይኖም’ዮም
ዝስምዑና። ነዚ ሓቂ ከም መበገሲ
ብምውሳድ፡ ባስ ሮክስ ክልተ ማዕረ
ቍመት ዘሎወን ጐማታት ቀረበ።
ነዘን ጐማታት ላዕልን ታሕትን
ገበረን። ንርእየት ድማ ሓተተ። ኵሉ
‘ማዕረ’የን፡’ ኢሉ ተሰማመዐ። ባስ

ሮክስ ድማ ነቲ ከም ድሕረ-ባይታ
ተጠቒምሉ ዝጸንሐ ጨርቂ ኣለዮ።
እተን ጐማታት ላዕልን ታሕትን
ክህልዋ ከለዋ እቲ ድሕረ-ባይተአን
ግን እቲ መገዲ ባቡር ኰነ። ነዚ
ዝተዓዘቡ ድማ ‘እታ ላዕለወይቲ
ትነውሕ፡’ በሉ። እዚ ዝዀነሉ
ኣእምሮና ነታ ላዕለወይቲ ኣብቲ
መገዲ ባቡር ርሕቕ ኢላ ተቐሚጣ
ኣላ ኢሉ ስለ ዝሓሰበ’ዩ።

ሓንሳብ ምንባብ ኣቋሪጽና ናብ
ነብስና ንመለስ። ክንደይ ግዜ ‘እዚ’ዩ
ሓቂ፡ ኖእ ኣነ ዝብሎ ዘሎ’ዩ እባ እቲ
ሓቂ፡’ ኢልና ተጋራጪና ንኸውን?

‘ብዙሑ እዋን፡’ ከም እንብል ርእሰ
ግሉጽ’ዩ። እሞ እዞም ተመራመርትን
ካልኦትን ሓንጐልና ሓበሬታ
ዝምስርሐሉ ኣገባባት ብምድህሳስ
ደጋጊሞም ብምፍታንን ዘረጋገጽዎ
ሓቂ ኣሎ። ሓንጐልና ሓበሬታ
ብምርኣይ፡ ምስማዕ፡ ስምዒትን
ምስትምቃርን እዩ ናይ ሓደ ነገር
ህላወ ዘረጋግጽ። እዞም ነገራት ከኣ
ኣብ ኵልና ሓደ ወይ ማዕረ ሓበሬታ
ይህቡና ኢልና ክንድምድም ክብድ
ይብል። ስለዚ እቲ ሓንጐልና ዝህበና
ሓበሬታ ብምስትኽኻል ሕጽረታት
ኣእምሮና ክንሽፍን ንኽእል ኢና።
ካብዚ ተበጊስና ድማ ምችእቲ ዓለም
ክንፈጥር ንኽእል። ስለዚ ንኣምሮና
ንእመኖዶ? ሕቶ ኵልና’ዩ።

ኣብርሃም ዮሃንስ (ወዲ-ዕቋር)

ተወርዋሪ እዚ

መወከሲ፥ ‘National geography’
ዝተዳለወ ‘Test your Brain’

ሓሳባት ‘ምርኣይ ምእማን’ዩ፡’ ሓቂዶ ሓሶት!?

ሓሳባት ክልሰ-ሓሳብ ጸጋምን የማንን ሓንጐል

ኵሎም እንስሳታት፤ መጥበውቲ፡
ኣዕዋፍ፡ ምድራውያንን ምድረ-
ማያውያን ለመምቲ፡ ዓሳታት፡ …
ሓንጐል ኣሎዎም። ናይ ሰብ ሓንጐል
ግን ዝተፈልየት እያ። ሽሕ’ኳ ካብ
ናይ ኵሎም ዝዓበየት ሓንጐል
ኣይትኹን፣ ንሰብ ንኽንዛረብ፡
ክንሓስብን ግድላት ክፈትሕን
ዘኽእል ሓይሊ ትህብ ኣዝያ ተድንቕ
ህዋስ’ያ። ሓንጐልና ንመጠን
ረስኒ፡ ጸቕጢ ደም፡ ህርመት ልብን
ምስትንፋስን ትቈጻጸር፣ ዘይተኣደነ
ሓበሬታ ካብ ኵሉ ኣካልና ትቕበልን
ትምስርሕን፣ ንኣካላዊ ምንቅስቓስ፡
ምኻድ፡ ምዝራብ፡ ደው

ወይ ኮፍ ምብላ፡ ወዘተ ተካውን፣
ክንሓስብ፡ ክንሓልም፡ ምኽንያታት
ክንረክብ፡ ስምዒታትን ተመስጦን
ከነስተማቕርን ተኽእል።

ሰባት ንሓንጐሎም ብዝጥቀሙሉ
ዓቐን ካብን ናብን ክፈላለዩ ጸኒሖምን
ኣለዉን። ኣብ ገለ ኣጋጣሚታት
ንሓንጐልና ናብ ክልተ - ጸጋማይን
የማናይ ንፍቀ-ክቢ - ብምኽፋል
ክግለጸ ሰሚዕና ንኸውን ኢና። በዞም
ክልተ ክፋላት ከኣ ሰብ ካብን ናብን
ከም ዝፍለ ዝገልጽ ዘረባ ይስማዕ
እዩ። ሓደ ካብዞም ክልተ ክፋላት
ሓንጐል ክዕብልል እንከሎ፡ እቲ ሰብ

ካብ ኣተሓሳስባኡ፡ ባህሩ፡ ዝነጥፈሉ
ዓውድን ካልእን ብእኡ ከም ዝጽሎ
ይንገር። ንኣብነት ሓደ ስነ-ጥበበኛ
የማናይ ክፋል ሓንጐሉ ዝያዳ ንቑሕ
ስለ ዝዀነ’ዩ ስነ-ጥበበኛ ዝኸውን።
እዚ ክልሰ-ሓሳብ ጸጋማይን የማናይን
ሓንጐል ዝብል ስም ተዋሂብዎ
ይርከብ።

ነዚ ዕብለላ ሓደ ክፋል ሓንጐል
ዝገልጽ ክልሰ-ሓሳብ ምርኩስ
ብምግባር፡ ነፍሲ-ወከፍ ክፋል
ንዝተፈላለየ ዓይነት ሓሳባት ከም
ትቈጻጸር ይገብር፡ ኣብ ዓውዲ
ስነ-ልቦና ብ“ላተራላይዘሽን ኦፍ
ብረይን” ይፍለጥ’ዩ። ስለዚ ሓደ
ክፋል ናይ ሓንጐል ንዝተወሰነ ዕዮ
ወይ ንጥፈት ይቈጻጸር ድዩ? እሞ
ሰብ ጸጋማይ ሓንጐል ወይ የማናይ
ሓንጐል እናተባህለ ክፍለ ይከኣል
ድዩ?

ክልሰ-ሓሳብ ጸጋምን የማንን

ሓንጐል ብተሸላሚ ኖበል 1981
ዝዀነ ሮጀር ስፐሪ ዝተጀመረ ክልሰ-
ሓሳብ እዩ። ስፐሪ ንጽልዋ ኢፒለፕሲ
እናጽንዐ እንከሎ፡ ንየማናይን
ጸጋማይ ንፍቀ-ክቢ ሓንጐል ከም
ድልድል ዘራኽብ ኮርፓስ ኮሎሱም
ምስ ዝቝረጽ እዚ ሕማም ክጐድል
ከም ዝኽእል ገለጸ። እንተዀነ ነዚ
ኣገባብ ፍወሳ ዝተኻየደሎም ሰብ
ሓድሽ ለውጢ ክምኰሩ ጀሚሮም።
ንኣብነት፡ ብዙሓት ነዚ ንኽልተ
ክፋላት ሓንጐል ዘራኽብ ድልድል
ድሕሪ ምብታኹ፡ ብየማናይ ክፋል
ዝእለ ዝነበረ ግዛዓት ኣስማቱ ክጠቕሱ
ከም ዘይክእሉ ኰይኖም፣ ብጸጋማይ
ሓንጐል ዝተፈልጠ ዝነበረ ግን
ክሰምይዎ ከኣሉ። ካብዚ ብምብጋስ
ድማ ስፐሪ “ቋንቋ ብጸጋማይ ሓንጐል
እዩ ዝቈጻጸር፡” ክብል ዘተሓሳሰበ።
ድሕሩ ኣብ ዝተገብረ መጽናዕቲ
ክልተኦም ክፋላት ብሓደ ክዓዩ
ከም ዝኽእሉ ተረጋጊጹ። ንኣብነት

ከም ቍጽሪ ዝኣመሰሉ ዝሓየሉ
ዓይነት ትምህርቲታት ክልተኦም
ክፋል ሓንጐል ብሓደ ብምዃን
ከም ዝዓዩዎም ተፈሊጡ። ሎሚ፡
ኒዩሮ-ሳይንቲስት፡ ክልተኦም ክፋላት
ሓንጐል ንግፍሕ ዝበለ ዝተፈላለየ
ዕማማት ብመገዲ መራኸቢ ድልድል
ኮርፓስ ኮሎሱም ብምርድዳእ ከም
ዝፈትሑዎ ከረጋግጹ ክኢሎም
ኣለው። “እዘን ክልተ ክፋላት
ሓንጐል ዋላ ደኣ በበይነን ይፈላለያ፡
ብሓደ እየን ዝሰርሓ፡” ክብል ካርል
ዚመር ኣብ መጽሔት ዲካቨሪ
ጽሒፉ ኣሎ።

ዋላ ደኣ ክልሰ-ሓሳብ ዕብለላ
ጸጋም ወይ የማን ክፍል ሓንጐል
ጽቡቕ ገይሩ ሓቅነቱ እንተ ተቐልዐ፡
ገና ህብቡነቱ ኣየብቅዐን። በዚ ክልሰ-
ሓሳብ፤ ምልላይ ገጽ፡ ስምዒታት
ምግላጽን ምንባብን፡ ሙዚቃ፡ ሕብሪ፡
ምስሊ፡ ፍሉይ ሓይሊን ፈጠራን
ብየማናይ ክፋል ሓንጐል፣ ቋንቋ፡
ርትዒ፡ ብልሒ ሓሳብ፡ ቍጽሪታትን
ውድዓውነትን ከኣ ብጸጋማይ ክፋል
ሓንጐል ከም ዝዕመም ይግለጽ ነበረ።
መጽሔት መንእሰይ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.19 22 መስከረም 2022 - ገጽ 5

ስክፍታ ብልክዑን ኣብ ቦታኡን!
ደራሲ ኣቶ መለስ ወልደስላሰ
“ንነብሰይ ባዕለይ እንተ ዘይተዛረብኩላ
- መን ክዛረበለይ እዩ” እዮም ዝብሉ
ዝነበሩ። ወዮ ደኣ ዘይለመድናዮ ዄንና
እምበር፡ ብዛዕባ ገዛእ-ነብስኻ ምዝራብ
ኣብ ብዙሓት ኣህዛብ ንቡር እዩ። ዝዀነ
ይኹን ሰብ፡ ካብኡ ንላዕሊ ብዛዕባ
ነብሱ ሓቀኛ ሓበሬታ ክህብ ዝኽእል
የለን። ብሓቂ - ድልየትና፡ ኣረኣእያና፡
ሓሳብና፡ ጽቡቕ ነገርና፡ ጸገምና. . .
ባዕልና ክንዛረበሉ እንተ ዘይክኢልና፡
መን ክዛረበልና ንጽበ? ኩሉ ሰብ ነነብሱ
እኮ እዩ ዝዓብዮ!
ሕብረተ-ሰብ ዘሕድረልና ጽልዋ
ክኸውን ይኽእል፡ ብዛዕባ ነብስና
እንክንዛረብ፡ እንተ ወሓደ ሰኸኽ
ንብል ኢና። ወዮ ብዛዕባ ነብስኻ
ምዝራብ ልሙድ ስለዘይኰነ፡ “ተጃሃሪ”
ንኸይንበሃል ንፈርሕ ንኸውን። እዚ
ካብ ስኽፍታ ዝነቐለ ኩነት እዚ፡
ቃል-ዓለም፡ ወይ ከይብሉኒ ክበሃል
እውን ይኽእል እዩ። “ብዛዕባ ነብሱ
ተጃሂሩ፡ ሰሲዑ፡ ነብሱ ፈትዩ፡ ተበሊጹ.
. . ዝብሉ ነገራት ኣብ ነብስና ክመጽኡ
ስለዘይንደሊ፡ ንነብስና ኣብ ጸቢብ ዓንኬል
ንኣስራ - ንቘርና።
ከም ኣረኣእያይ፡ ስኽፍታ ዝበሃል ነገር፡
ንከባቢኻ ምሕላው እምበር፡ ንነብስኻ
ምውጻዕ ማለት ኣይኰነን። ድልየትና
ካብ ውሽጥና ገንፊሉ “ኣማልኣለይ”
እናበለና እንከሎ፡ ንዘዀነ ይኹን ሰብ
ከይወጻዕና ድልየትና ከነማእል ንኽእል
ክነስና፡ ብዘይምኽንያት ክንሕረም
እንከለና ኢና እንውጻዕ።
እቶም ስኩፋት እንበሃል፡ ብሰሪ
ስኽፍታ ዝተረፈና ብዙሕ ነገር ከም ዘሎ
ስዉር ኣይኰነን። እሞ ኸኣ፡ ገለ ካብ’ቲ
ዝተረፈና ነገራት ኣብ ሂወትና ኣገዳሲ
ለውጢ ከምጽእ ዝኽእል ነይሩ ክኸውን
ይኽእል። ፈለማ ክንሕሰሞ እንከለና፡
እናፈለጥና ኢና ዕድላትና ኣሕሊፍናዮ።
እናፈለጥናዮ እንከለና ኸኣ፡ እንደገና
ክርከብ ዘይክእል ዕድል ነጥፍእ።
ኣብ ንኣሽቱ ነገራት ክንስከፍ እንከለና፡
ብዙሕ ዝጐድኡ ከም ዘይኰኑ ስለ
እንኣምን ኣይስመዓናን ይኸውን።
እንተዀነ ስክፍታ ባህሪ ስለ ዝዀነ፡
ኣብ ንኣሽቶ ይኹን ዓበይቲ ነገራት
ኩሉ ግዜ ምሳና ኣሎ። ሓንቲ እንጀራ
ንዝሃበና ሰብ ንስከፎ፣ ኣብ ሂወትና
እወታዊ ለውጢ ከምጽእ ዝኽእል ነገር
ውሰድ ንዝበለና ሰብ እውን ንስከፎ።
ስኽፍታና ምኽንያታዊ ድዩ ኣይኰነን
እንከይፈተሽና እንስከፈሉ እዋን እውን
ብዙሕ እዩ። ስለምታይ ንስከፍ? እቲ
እንረኽቦ ነገር ንወሃባይ ዝጐድእ
ስለዝዀነ ድዩ? - ከምኡ እንተ ዀይኑ፡
መርኣያ ናይ’ቲ ንነብስና ጥራይ
ዘይኰነ፡ ንሰብ ከም እንሓስብ እዩ። እዚ
ድማ ምስ ከባቢና ተሓላሊና ምንባር
ስለዝዀነ፡ ንዝዀነ ሰብ ኣይጐድእን።
ንዓና ዓቢ ፍታሕ፡ ነቲ ካልእ ግን ብዙሕ
ዘይሃሲ እንክኸውን ግን፡ ብፍታው
እናተገብረልና እንስከፈሉ ምኽንያት
ክህሉ ዝግባእ ኣይኰነን።
ኣብ ሕብረተሰብና፡ “ንሱ ደኣ ስኩፍ
እንድዩ፣ ንሳ ደኣ ስክፍቲ እንድያ.
. .” ክንብል እንከለና፡ ጥቕሉል፡ ወይ
ደረት ዘይብሉ መምዘኒ እዩ። ጌጋ ደኣ
ይኽኣለይ እምበር፡ ከም ጽቡቕ እምበር፡
ከም ጐዳኢ ባህሪ ገይሩ ዝወስዶ የለን።
ብዓንዳርእሱ ግን፡ “ስክፍታ” ዝብል
ቃል፡ ከከም ኩነታቱ እወታ ወይ ኣሉታ
ክኸውን ዝኽእል እዩ። ስለ’ዚ ደረት
ስኽፍታ ከይሓንጸጽና ንኹሉ ነገር

ንስከፎ እንተ ዄንና፡ ወይ ድማ ፈጺምና
ስክፍታ ከም ዘየድሊ ኣሚንና ኣብ
ምምንጣል እንተ ኣቲና፡ ኣሉታዊ ሸነኹ
ክዓቢ እዩ። በዚ ምኽንያት እምበኣር፡
ነዞም መጠን ዘይብሉ ስክፍታ ዘሎና
ሰባት - “ስኩፍ” ካብ ምባል “ትሩፍ”
ዝብል ስም እንተ እንጥመቕ ልክዕ
ምዀነ።
ብቐሊል ኣብነት ክንርእዮ እንከለና፡
ብጥምየት ተፋሒስና እንከለና
ንዝቕረበልና ናይ መግቢ እንግዶት
“ይኣኽለኒ፣ ጸጊበ፣ ሕጂ በሊዐ. . .”
ብምባል ንገዛእ-ነብስና እንተ ቀጻዕናያ፡
ስኽፍታና የርብሓናዶ ወይስ ይጐድኣና?
እንሓንሳብ እኮ ኣፍና ማይ መሊኡ ናብ
ውሽጥና ጐርዳዕ እናበለ፡ መዓናጡና
ጥርዓኑ ከስምዕ እናኣእወየ እንከሎ
ኢና - ናይ ሓሶት ምኽንያት እናሃብና
ንድልየትና ንዓግቶ። ኣልዕል ኣቢልና
“ሕጂ ክበልዕ ጸኒሐ፡ ጸጊበ ኣለኹ. .
.” ኢልና ምስ ጥምየትና ንቕንዞ።
እናኣጕሰዐ እንጌራ ንዝሃበና ንስከፎ
ደኣ’ሞ መን ክህበና ስለዝደለና እዩ?
ኣመና ስክፍቲ ዘመድ ኣላትኒ። ሓደ
ግዜ ካልእ ሓደ ዘመድና ካብ ወጻኢ
ሃገር መጺኡ ኣብ ሆቴል ምስ ኣዕረፈ፡
ክርእዮ ኢለ ከይደ። እዛ ዘመድ ከኣ
ምምጻኡ ምስ ፈለጠት ክትርእዮ ኢላ
ዳርጋ 100 ኪሎ-ሜተር ተጓዒዛ ኣብኡ
ጸኒሓትኒ። ነገር ስጋ ኰይኑዋ፡ ካብ
ርሑቕ ክበሃል ዝኽእል ገጠር እያ ናብ
ኣስመራ መጺአ። ምስ ዘመድና ናይ
ዓድን ናይ ዓውድን ኣዕልል ምስ ኣምሰና
መቸም፡ ድራር ክጋብዘና ኢሉ እንታይ
ክንእዝዝ ከም እንደሊ ሓተተና። ወያ
ብዓልቲ ርሑቕ “ኣይጠመኹን ኣነስ -
በቃ ይኣኽለኒ. . .” ክትብል ኣቕብጽ
ኣቢላትና። ዳርጋ 6 ሰዓት ኢና ኮፍ
ኢልና ኣዕሊልና። ኣብ ሽዱሽተ ሰዓት
ዘይትጠሚ እንተ ዀይና፡ ወይ ጥዕና
ዝተጓደላ’ሞ ሸውሃታ ዝተዓጽወ፡ ወይ
ድማ ካብ ሰብ ዝተፈልየት ክትከውን
ኣለዋ።
ዘመድና ብዙሕ ኣይለመናን። ንሱ ባህ
ዝበሎ ከም ዝበልዕ፡ ባህ ዘይበሎ ድማ ከም
ዘይበልዕ እዩ ዝፈልጥ። ምናልባት እውን
ቅርጻ ንኽትሕሉ፡ ቍጽጽር ኣመጋግባ

(ዳዪት) ትገብር ዝነበረት ክመስሎ ይኽእል
እዩ። ስኽፍታኣ ስለ ዝተረዳኣኒ እየ ኸኣ
‘ትብላዕ ኣይትብላዕ’ ኢለ ናይ ክልተና
ዝኣዘዝኩ። ‘ግድን ክትበልዒ ኣሎኪ’
እናበልኩ ወስ ከም እትብል ገይረያ።
የግዳስ እተን ኣእዳዋ እውን ከምኣ
ስኩፋት እየን። ቀምጨጭ እናበለት፡
ተዋህሊለን ክንዲ ክልተ ኩላሶ ናተይ
ዘይኰና በሊዓ። ካብ ፈለማ ‘ሕራይ’ እንተ
ትብል ነይራ፡ ጽቡቕ ገይራ ምበልዐት።
ኣቐዲማ “ኣይጠመኹን - ይኣኽለኒ. . .”
ስለ ዝበለት ግን፡ ዝበለቶ ንኸይትቕይር
ክትብል ስሒናታ።
ሰዓት 10፡00 ኣቢሉ ምስ ኰነ፡
“ኣነስ ክኸይድ ምድሪ መስዩ፡ ደቂሶም
ከይጸንሑኒ. . .” ኢላ ንኽትፋነወና
ብድድ በለት። ዘመድና ክትርእዮ
ኢላ ብምምጻኣ እናኣመስገነ፡ ክንደይ
ምዃነን እንድዒ እምበር፡ ብርክት ዝበለ
ዝመስል ገንዘብ ጥቕልል ኣቢሉ ክህባ
ወስ እንተበለ፡ ‘ፍጹም’ ኢላ እቕቢጻቶ።
‘እንታይ ኰይና ዘይትቕበሎ’ ኢለ
ንባዕለይ ሓሪቐ። ሰይቲ ሓረስታይ እያ።
ብዘይካ እቲ ይርባሕ ኣይርባሕ ካብ’ታ
ዝርካቦም ግራት ዝረኽቡዎ ፍርያት፡
ካልእ ኣታዊ የብሎምን።
ክልተ ግዜ ክህባ ወስ ኢሉ እዩ። ንሳ
ድማ ሓንጊዳ። ናይ መብዛሕትኦም ኣብ

ደገ ነዊሕ ዓመታት ዝተቐመጡ ሰባት
ባህሪ ትፈልጡዎ ኢኹም። “ኣድሊዩካ
ውሰድ፣ ኣየድለየካን ሕደጎ” ዝዓይነቱ
እምበር፡ ከም’ዚ ናትና ወጠጥ ዝብሉ
ኣይኰኑን። ምስ ኣበየቶ ‘እዚኣስ ሃብታም
እያ፣ ናይ ገንዘብ ሽግር የብላን’ ኢሉ
ሓሲቡ ይኸውን። እንታይ ደኣ ክገብር
ደልያቶ - ነዘን ገንዘብ ናብ ጁባኡ ክትት
ኣቢሉወን። ንሳ ድማ “እንቋዕ ጥራይ ነዛ
ዓይንኻ ረኣኹኻ” እናበለት ካብ’ዛ ሆቴል
መሰስ ኢላ ወጺኣ። ኣነ እንተ ዝኸውን፡
ስኽፍታና ጽቡቕ ገይረ ስለዝፈልጦ
“ስጋ’ቦይ ኢለ፡ ምሒለ እንድየ. . .”
እናበልኩ ብሓይሊ ምሃብኩዋ ነይረ።
ብሓይሊ ማለተይ’ሲ፡ ከም’ቲ ንሳ
ዝደለየቶ ማለተይ እየ።
ድሕሪ ፍርቂ ሰዓት ኣቢለ፡ ኣነ እውን
‘ድሓን ሕደር’ ኢለ ተፋነኹዎ። ናብ
ከባቢ ስታድዩም ኣስመራ እየ ክኸይድ።
ምድሪ ብምምሳዩን ቀልጢፈ ክበጽሕ ስለ
ዝደለኹን፡ ኩንትራት ታክሲ ወሲደ።
ዘመድና ምሕዳራ ኣብ ፓራዲዞ እዩ
ነይሩ። ኣብ ጥቓ እቲ ዝወርደሉ ቦታ
ምስ በጻሕኩ፡ እምበይተይ ጋሻ፡ ብእግራ
ጀጋሕ ክትብል ርእየያ። ዳርጋ ኣብ ጥቓ
ገዛይ በጺሐ ስለዝነበርኩ እውን፡ ምእንታኣ
ክብል ካብ ታክሲ ወሪደ ተጸምቢረያ።
ምስክነይቲ፡ ገይሻ ዝመጽኣቶም ሰብ ገዛ -
ለይቲ ኣትያ ከይትርብሾም እናተሰከፈት፡
ከብከብ እያ ትብል ዝነበረት። ኩሉ ነብሳ
ስክፍታ እንድዩ ኰይኑ!
“እንታይ ደኣ ታክሲ ገይርኪ
ዘይትኸዲ፡ ለይቲ ምድሪሲ እዚ ኩሉ
መንገዲ ብእግርኺ ክትከድዮ. . .?”
እንተ በልኩዋ፡ “ደሓን እዩ፣ ዘይ ቀረባ
እንደኣሉ” መሊሳትለይ። በቲ ሓደ
ወገን፡ ክንዳኡ ዝኣክል ምስካፋ ቅጭ
ኣምጺኡለይ፣ በቲ ካልእ ሸነኽ ድማ
ጋሻ ብምዃና ደንጊጸላ።
ዘመዳ ዝሃባ ገንዘብ ‘ሕራይ’ ኢላ
ብዘይምቕባላ፡ ብጣዕሳ ትልሎ ነይራ
እውን ትኸውን። ንሱ፡ እታ ትከኣሎ
ክገብር ፈቲኑ እዩ። ንሳ ግን ‘ሕሩመይ’
ኢላ። “ካብ ርሑቕ ከም ዝመጻእኩ
እናፈለጠ ግድን ኢሉ ዘይህበኒ ዝነበረ”
እናበለት ሓምያቶ እውን ትኸውን።
ንሳ ከምኡ እያ እትፈልጥ። ግን ኣብ
ባህሪ ኣይተሰማምዑን። ኣብኣቶም “No
thank you” ጥራይ እኽልቲ እያ።
“ደመይ”ዶ “ስጋኻ”ዶ ካብ ዘይበሃሎ
ቦታ እዩ መጺኡ። ምስክነይቲ ዘመደይ
ግን ኣበይ ፈሊጣቶ።
ስኽፍታ፡ ደረት ዘይብሉ እንተ ዀይኑ፡
ድልየትና እናረገጽና ከም እንኸይድ
ይገብረና። ኣብ ሕበረትሰብና እንሓንሳብ፡
እንደልዮ ጥራይ ዘይኰነ፡ ዋላ ዘይንደልዮ
ነገር እዮም ብሓይሊ ዝህቡና። እዚ ድማ፡
ስኽፍታ ንቡር ስለ ዝዀነ፡ “ኣይደልን
እየ” ዝበለ ሰብ “ተስኪፉ” ተባሂሉ ስለ
ዝሕሰብ እዩ።
ብዙሕ ግዜ እተጋጥመኒ፡ ግን ከኣ
ፈጺመ ዘይፈትዋ ነገር ኣላ። ኣብ
መገሻ ወይ እውን ኣብ ውራይ መግቢ
ይቕረበልካ እሞ፡ ብሕልፊ ከም’ዚ ዘመን
ኣምጽኦ ቡፌ ክኸውን እንከሎ፡ ዓቕምኻ
ኣልዒልካ እናተመገብካ “ወስኸሉ - ኣይ
ምስሕ እንድዩ. . .” ኢለን፡ ብሓውሲ
ግዴታ ክትውስኽ ይደልያኻ። እንተ
ኣበኻ፡ ኣገሪሀን ወይ እናረኣኻ፡ መኣዲ
ምሉእ ዝኸውን ይውስኻኻ። ዓቕምኻ
ስለዝወሰድካ ክትበልዖ ኣይትኽእልን።
ከይትገድፎ ስለ እትስከፍ ከኣ፡ ኣብ
ሽግር ትኣቱ። ከምኡ ዝገብራ፡ ‘ተስኪፉ
ይኸውን’ ካብ ዝብል ኣተሓሳስባ ዝነቅል
ስለዝዀነ፡ ሕማቕ እዩ ክበሃል ዝከኣል

ኣይኰነን። ጽቡቕ እዩ ክበሃል እውን
ኣይከኣልን እዩ።
ነዛ ዘመደይ ካብ’ተን ዝነበራኒ ገንዘብ
መቒለ ‘እንኪ ታክሲ ገይርኪ ኪዲ’
ኢለያ። ንታክሲ ጥራይ ኢለ እውን

ኣይኰንኩን። ካብ ርሑቕ ቦታ ስለ
ዝመጽአት፡ ኣብ ጕዕዞ ሓገዝ ይዀና
ዝብል ሓሳብ ስለ ዘሕደርኩ እየ። ንዓይ
ከኣ እምበር ‘ፍጹም’ ኢላ ኣበየትኒ!
ዘይከም’ቲ ብዓል ወጻኢ ዘመድና ግን፡
ወጠጥ ኢለን ምሒለን ኣትሒዘያ።
ብብዙሑ ‘ውሰዲ’ እናተባህለት
ጠንጢናቶ መጺኣስ፡ ካብ’ተን ቍንጣሮ
ለኪማትኒ። በቲ እትደልዮ ኣገባብ ስለ
ዝሃብኩዋ፡ ብኣይ ተሓጕሳ ትኸውን።
ምሉእ ሓጐስ ይግበረላ!
ስክፍታን ቃል-ዓለምን ሓደ እዮም
መስለኒ። እዚኣቶም ካብ’ቲ ዝተሓተ
ክሳብ’ቲ ዝለዓለ ድልየታትና ጐልቢቦም
ዝቐትሉ ሕማማት እዮም። ስክፍታ
ክበሃል እንከሎ ነቲ “ስጋይ ስጋኻ”
ዝብል ክቡር ባህሊ ዝትንክፍ ኣይኰነን።
ብርግጽ ከኣ ስጋይ ስጋኻን ስክፍታን
በበይኑ እዩ። ንከባቢኻ እናሓለኻ፡ ኣብ
ርዱእ ኩነት እጃምካ ክትወስድን
ክትገብርን ንቡር እዩ። ‘ንዓይ ይጥዓመኒ’
ዘይኰነስ፡ ‘ንኹላትና ይጥዓመና’ ከም
ምባል እዩ ስጋይ ስጋኻ።
ገሌና እኮ ንወሃባይ ቀሊል ዝዀነ
ህያብ ከይተረፈ ኢና - ብሰሪ ቃል-
ዓለም ወይ ስክፍታ ክንቅበሎ እንሽገር።
ጥራይ ኢድና ምስ ከድና ግን፡ ብዛዕባኡ
ክንሓልም ንውዕልን ንሓድርን።
ምሒር ስክፍታ ኣብ ኩሉ ሸነኽ ናይ
ሂወትና ዕንወት እዩ። ንኣብነት፡ ዝናኡ
ክንገረሉ ወይ ክፍለጠሉ ዘይደሊ ሰብ
ከምዘየለ መቸም - ኩልና እብፈልጦ
ርዱእ ነገር እዩ። ግን ይስከፍ ወይ ቃል-
ዓለም ይገብር። ንነብሱ ክገልጸሉ ዝኽእል
ምቹእ ኣጋጣሚታት እናኣሕለፈ፡
ካልኦት ሰባት ክዛረቡሉን ከድንቕዎን
ሃረር ካብ ምባል ኣየዕርፍን። ልክዕ እዩ
ባህርና ዝተፈላለየ እዩ። ገለና፡ ይትረፍዶ
ክንስከፍ፡ ዓይኒ ሰብ ኣውጺእና ክንወስድ
ድሕር ኣይንብልን። ገለና ኸኣ ዋላ ነቲ
ዝግበኣና ንኽንቅበል ዓቐብ ይዀነና።
ገለና ብዛዕባ ነብስና ክንዛረብ እንከለና
ብ100 ዕጽፊ ኣራቢሕና፡ ዝገበርናዮን
ዘይገበርናዮን ከነዕልል እንከለና፡ ገለና
ድማ ሓደ ሚእታዊ ካብ ጽቡቕ
ነገርና ምዝራብ ንስእን። ብዘይገበርናዮ
እንጀሃር ሰባት ኣለና እንዲና. . .? ካብ
ነብስኻ ቀንጢጥካ ሃበኒ እንብል እውን
ኣለና። ክሳብ ናብ ለማናይ እንቕየር

ጥዑምዝጊ ተስፋይ - ዘዝረኣናዮ ክንወሃብ እንደሊ ኸኣ ከምኡ። ስኽፍታ ካብ ደረቱ ክሰግር
እንከሎ፡ ንዋናኡ እዩ ዝቐትል።
ኣብ ዓድና “ካብ ኣድጊ ዝደለየስ
ኣድጊ ዝበለ” ዝብል ብሂል ኣሎ። እቲ
ዛንታ፡ ሓደ ኣድጊ ዝደለየ ሰብ እዩ
‘ኣድጊ ኣለቅሑኒ’ ንኽብል ናብ ሰብ

ኣድጊ ከይዱ። ኰይኑ ግን፡ ብስኽፍታ
ዝኣክል ምዝራብ ስኢኑ ዕግሽግሽ
እናበለ እንከሎ፡ ካልእ ሰብ መጺኡ
“እንዳ እገለ ንሎሚንዶ ግዳ ኣድጊ
ሃቡኒ?” በሎም። ዋናታት ድማ ‘ርኸብ
ኣይትስኣን’ ኢሎምዎ። ወዮ ‘ስኩፍ’
ወይ ከኣ ‘ትሩፍ’ ሰብ ግን - ቀዲሙ
ከም ዘይመጽአ፡ ሰኣን ዘረባ ኣድጊ ስኢኑ
ምስ ነብሱ እናኣንጸርጸረ ተመልሰ።
ስክፍታ ሕማቕ ኣይኰነን። ናብ ስጋይ
ስጋኻ ገጹ ዝዘበለ እንተ ዀይኑ፡ የሳኒ
እምበር ኣየተሓማምን። ክንዮ ደረት
እንተ ሓሊፉ ግን፡ ነብሲ እዩ ዝበልዕ።
ስለ’ዚ ኩሉ ደደረቱ ኣለዎ እሞ፡ ንሰከፍ
- ግን ድማ ኣብ ቦታኡ፣ ኣይንሰከፍ
- ግን ድማ ከከም ኩነታቱ ንምባል
እዩ።

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት መደብ

12፡00 ሃገራዊ መዝሙር
12፡02 ድራማ
12፡30 ዜና ትግርኛ
12፡50 ዜና ስፖርት
12፡55 ዉድድር ሓፈሻዊ
ፍልጠት ቡያ 27 ክፋል
13፡30 ዜና ዓረብ
13፡45 ዕላል ጥበባት

14፡20 Tech Insight
14፡55 ፓኖራማ
15፡30 ፍረድ ሆሎዉስ
ዓይኒ ዓይኒ’ያ
16፡00 ናትራን 1ይ ክፋል
17፡00 ዜና ትግርኛ
17፡15 ደርፊ
17፡30 ዜና ዓረብ
17፡40 ናትራን 2ይ ክፋል
19፡25 ፊዮሪና
20፡00 ዜና ትግረ
20፡15 ተኸታታሊት ፊልም ሕልና
21፡00 ዜና ትግርኛ
21፡25 ተኸታታሊት ፊልም
ቀለቤት ልቢ
22፡00 ዜና ዓረብ
22፡15 ኢዳኣት
22፡30 ዜና እንግሊዝ
22፡40 እትመት ሲት--ኮም

ሓዳስ ኤርትራ

ምልክታ ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

መበል 32 ዓመት ቁ.19 22 መስከረም 2022 - ገጽ 6

ምስጋና

ብዕረፍቲ ክቡር በዓል-ቤተይ ኣቶ ዓንደጽዮን ኣፈወርቂ ሓምቢር
ዝተሰማዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና ኣብ ጊዜ ሕማሙ ዝተመላለስኩምና
ክሳብ ሕምብርቲ ብምኻድ ንዘቃበርኩምና ገዛ ብምምልላስን ካብ
ውሽጥን ወጻእን ብቴሌፎን ዘጸናናዕኩምና ብምምስጋን ሕሰም
ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘንና ከምዝዓጸና ንገልጽ።

በዓልቲ ቤቱ ወ/ሮ ሰናይት ኢዮብ
ምስ ኣዲኡን ደቁን ምሉኣት ስድራቤት

VACANCY ANNOUNCEMENT

Bisha Mining Share Company is inviting applicants for the following position for Bisha site project.

Position: Senior Geotechnical Engineer
Department: Mining
Number required: One (01)

PRIMARY PURPOSE
• Generate, Set-up and Manage all ground control functions to provide a safe working
environment

• ensure that mining operations are geomechanically reliable,
• provide mine management with technical advice on effective ground control practices, and
• enforce legal compliance with mining regulation and domestic standards
MAIN FUNCTIONS
• Mine Geotechnical Designs
• Administration of projects
• Budgeting
• Mine Engineering
• Report Writing
TASK DESCRIPTION EXPANDED TO CORE PERFORMANCE AREAS

Mine Geotechnical Designs • Generate and set-up Asheli UG geotechnical designs and management plan
• Ensure timely implementation of geotechnical designs and recommendations with cooperation
of mine operations
• Maintain a safe working environment from a geotechnical perspective to ensure sustained
production and adherence to statutory and domestic regulations
• Maintain the Ground Control Management system through regular internal audits and reviews
of the ground control standards
• Maintain a cost-effective ground control system through optimizing geotechnical/mine designs
• Provide geotechnical input into the mine design, production sequencing, stope design and
capital infrastructure Excavations
• Review ground control performance regarding design, operational practices, and design
assumptions
• Analyze and interpret geotechnical engineering data using appropriate geotechnical
classification and design and analytical tools
• Monitor assessment of geotechnical hazards relating to the daily operations of the mine
through TARP reviews
• Manage data acquisition processes as well as updating and maintaining of geotechnical
database and management plan
Administration of projects
• Drive the health, safety and environment standards/policy awareness and practice in the
Department
• Compilation of Project reports, attend meetings as required.
• Provide other duties as requested.
• Always ensure ethical behavior and maintain good communication within the department.
Budgeting:
• Prepare annual budget for respective department
• Control of operation expenditure within approved budget for respective department
Mine Engineering:
• Development, evaluation and reviewing of mine designs and production scheduling with other
departments
• Development, review, monitoring, and management of the execution plan with the other
departments
• Technical audits and evaluation of all mine ventilation projects
• Provide mentoring to the mining engineers and graduate mining engineers.
• Provide other duties as required
• Assist with design and integration of underground related safety protocols, mining standards
and SOPs into the BMSC system
Report Writing:
• Generate weekly and monthly reports as required by production officials
UNIQUE REQUIREMENTS / OTHER INFORMATION:
• The incumbent must have the experience in greenfield Underground operation and can set up
ground control management plan for Asheli Underground Project.

Qualifications: Knowledge and Experience
Bachelor of Engineering in Mining
Engineering (Rock Mechanics)
Qualification in Business
Administration/Project
Management is an added
advantage

Minimum of 12 years’ experience in the
mining industry.
Minimum 8 years geotechnical work
experience in hard rock underground mining
Experience in zinc or other base metal
mining is essential.
International experience is desirable
particularly in Africa

Technical Skills Behavioral Skills

Computer Literacy:
MS Office – Intermediate

Competent in geotechnical
modelling software, i.e., Map-
3D, RS2, Dips, Unwedge
Competent in Surpac or
Deswik

Communications

Strategic planning. Ability to work in multi-disciplinary
environment.

Project planning. Ability to conduct Engineering matters
to various levels.

Budgeting. Interpersonal skills.

Plan, organise, and execution Ability to work under pressure and
achieve project milestones.

Risk management and
assessment.

Good leadership skills

Analytical and Problem solving.

General Information and other requirements:
• Place of Work: Bisha.

• Salary: As per Company salary scale.
• Type of Contract: Indefinite

Additional requirement for Nationals:
• Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence
of release paper from the Ministry of Defense.
• Present clearance paper from current/last employer.
• Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a
copy of your National Identity Card etc.).
• Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for
an interview.

• Application documents will not be returned to sender.
• All applications should be sent through the post office.
• Deadline for application: 10 days from the day of publication in the
Newspaper.
Address: Please mail your applications to:-
Bisha Mining Share Company,
P. O. Box 4276 Asmara, Eritrea
Note to Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
Aliens Employment permits Affairs,
P. O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ስሩዕ መደብ ትምህርቲ ቋንቋ ፈረንሳ ንነኣሽቱን ዓበይትን ኣብ
ቤ/ት ኣልያንስ ፍራንሰዝ ናይ ኣስመራ ካብ ጀመርቲ ክሳብ
ዝለዓለ ደረጃ ካብ ዕለት 17 መስከረም ንነኣሽቱ ከምኡ’ውን ካብ
ዕለት 19 መስከረም ንዓበይትን ክጅመር ምዃኑ ከነበስር ንፈቱ ።

ምቅርራብ ንዓለምለኻዊ ዲፕሎማ (DELF) ተዳልይልኩም
ኣሎ። ምዝገባ ተጀሚሩ እዩ።

ብደሓን ምጹ
ንዝያዳ ሓበሬታ ቁ.ስ 122605/115270
ኣድራሻና ፣ ጎድኒ ቤ/ት ማይ ተስፋ ጥቓ ዓሮባና ሬስቶራንት ኢዩ።

ሓዳስ ኤርትራ

ስፖርት
ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

መበል 32 ዓመት ቁ.19 22 መስከረም 2022 - ገጽ 7

ኣትለቲኮ፡ ንተግባራት ደገፍታ ትኹንን እስጳኛዊት ክለብ ኣትለቲኮ ማድሪድ፡

ዝሓለፈ ሰንበት ደገፍታ ናብ ተጻዋታይ
ሪያል ማድሪድ ቪንስየስ ዘሸንበብዎ ዓሌታዊ
ጸርፊ ብምዂናን፡ ወዓልቲ ናይ’ቲ ጉዳይ
ንምልላይ ከምእትሰርሕ ገሊጻ።
ኣትለቲኮን ሪያልን፡ ሰንበት ምሸት ናይ
ደርቢ ጸወታ ከምዘካየዳ ይፍለጥ። ቅድሚ’ዛ
ብዓወት ሪያል ማድሪድ 2ብ1 ዝተዛዘመት
ጸወታ ድማ እዮም፡ ገለ ኣብ ኣፍ-ደገ
ስታድዩም መትሮፖሊታኖ ዝነበሩ ደገፍቲ
እዛ ጋንታ “ቪንስየስ ህበይ ኢኻ” እናበሉ
ክጭድሩ ተሰሚዖም።
“ንዓሌትነት ዜሮ ተጻዋርነት” ዝበለት
ኣትለቲኮ፡ “ጋንታና ወትሩ ንዝተፈላለዩ
ብሄራት፡ ባህሊን ዓሌትን ብዘለዋ ደገፍ
እትፍለጥ ክለብ እያ። እንተኾነ፡ ገለ ውሑዳት
ሰባት፡ ምስሊ ናይቶም ንጋንታኦም ብኒሕ
ዝድግፉን ኣኽብሮት ካልኦት ተጻወትቲ
ዘለዎምን ኣሽሓት ደገፍቲ ኣትለቲኮ
ከጸልምዎ ኣይክእሉን እዮም” ክትብል፡
ኣብ ዝውጸኣቶ መግለጺ ኣነጺራ። ይዂን
እምበር፡ ገለ ወገናት፡ ብመሰረት ውጽኢት

“ምስ ስኮለስ ምንጽጻረይ ሕጉስ እየ” ኤሪክሰን
ኣከፋፋሊ ማን ዩናይትድ -
ክሪስቲያን ኤሪክሰን፡ ሽሕ’ኳ፡ ኣብ ሜዳ
ኦልድትራፎርድ ናይ ውልቁ ስሙ
ከበርኽ ከምዝደሊ እንተተዛረበ፡ ምስ ናይ
ቅድም ብሉጽ ተጻዋታይ እዛ ጋንታ -
ፖል ስኮለስ ምንጽጻሩ ግና ከምዘሐጐሶ
ገሊጹ።
ኤሪክሰን፡ ኣብዛ ክራማት ብናጻ ካብ
ብሬንትፍሮድ ናብዛ ማንቸስተራዊት
ክለብ ድሕሪ ምስግጋሩ፡ ጽቡቕ
ብቕዓት የርኢ ምህላዉ ፈላጣት እዚ
ዓውዲ የረድኡ። እዚ ደንማርካዊ
ተጻዋታይ፡ ዛጊት ኣብ ኩለን ሽዱሽተ
ግጥማት ፕሪመር ሊግ ንክለቡ ክውክላ
እንከሎ፡ ብዘይካ ብሩኖ ፈርናንደዝ -
ዝኾነ ተጻዋታይ እዛ ጋንታ ልዕሊኡ
ደቓይቕ ኣይተሰለፈን ዘሎ። በዚ ድማ
እዮም፡ ገለ ወገናት፡ ነዚ ኣብ ዋንጫ
ኤውሮጳ 2020 ብሰንኪ ናይ ልቢ ጸገም
ኣብ እዋን ጸወታ ሃለዋቱ ዘጥፍአ
ተጻዋታይ፡ ምስ ታሪኻዊ ተጻዋታይ ፖል
ስኮለስ፡ ከምኡ’ውን፡ ምስ ኩዋን ማታ
ከወዳድርዎ ጀሚሮም ዘለዉ።
“ምስ’ዞም ተጻወትቲ ምንጽጻረይ
ዓቢ ነገር እዩ” ዝበለ ኤሪክሰን፡ “ይዂን
እምበር፡ ናትካ ዓይነት ጸወታን ስምን
ክትሃንጽ ኣለካ” ኢሉ። ብዘይካ’ዚ፡ ወዲ
30 ዓመት ኤሪክሰን፡ “ኣንጻር ስኮለስ
ክጻወት ዕድል ረኺበ ብምንባረይ ዕድለኛ

ተወሳኺ
* ፈረንሳዊት ክለብ ኒስ፡ ንናይ ቅድም
ዓላሚ ፒኤስጂ - ማውሪሽዮ ፖቸቲኖ ኣብ
ዕላማ ኣእትያቶ ምህላዋ ጋዜጣ ጎል ሓቢራ።
እዛ ጋንታ፡ ብውጽኢት እቲ ካብ ሸሞንተ
ግጥማት ኣብ ክልተ ጥራይ ክዕወት ኪኢሉ
ዘሎ - ሉቼን ፋቭረ ዝተባህለ ዓላሚኣ
ከምዘይተሓጎሰት እዩ ይግለጽ። በዚ ድማ
እያ፡ ቦታኡ ብፖቸቲኖ ክትትክኦ ኣብ ራዳራ
ኣይትያቶ ዘላ። ይዂን እምበር፡ ገለ ወገናት፡
ኣብዚ እዋን ኣብ ዕረፍቲ ዘሎ ፖቸቲኖ
ናብ ፈረንሳ ተመሊሱ ክሰርሕ ድልየት
ከምዘይብሉ የረድኡ።
* ኣከፋፋሊ ሌስተር ሲቲ - ዩሪ ቴለማንስ፡
ኣብዚ ክራማት ካብ ኣርሰናል ዝመጽኦ
ሕቶ ነጺጉ ኣብ ክለቡ ክጸንሕ ምውሳኑ
ከምዘየጣዕሶ ተዛሪቡ። እዚ ወዲ 25 ዓመት
ቤልጁማዊ ተጻዋታይ፡
“ከምቲ ኩሉ ግዜ
ዝብሎ ኣብዛ ጋንታ
ዘሎ ፕሮጀክት እቲ
ቅኑዕ እዩ። ኣብዛ
ወቕቲ ኣብ ሌስተር
ዘሎ ነገራት ሕማቕ
እኳ እንተሎ፡ ዘጣዕስ
ግን ኣይኮነን” ኢሉ።
ሎሚ ዓመት ብኣዝዩ
ሕማቕ ኣጀማምራ ነቒላ ዘላ ሌስተር፡ ካብ
ሸውዓተ ግጥማት ፕሪመር ሊግ ሓንቲ
ነጥቢ ጥራይ ሒዛ ኣብ መወዳእታ ተሰሪዓ
ትርከብ።
* ዋንጫ ዓለም 2022 ናይ መወዳእታ
ኣህጉራዊ ውድድሩ ክትኸውን
ከምእትኽእል ዝግለጽ - ክርስትያኖ ሮናልዶ፡
“ኣብ ዋንጫ ዓለም ክህሉ እየ፡ ከምኡ’ውን
ተዓዋቲ ዋንጫ ኤውሮጳ ክኸውን እየ
ዝደሊ” ክብል፡ ኣብ ዩሮ 2024 ንሃገሩ
ክውክል ሓሊኑ ምህላዉ ተዛሪቡ። ኣብዚ
እዋን ወዲ 37 ዓመት ዘሎ - ሮናልዶ፡ ኣብ
ግዜያት ዩሮ 2024፡ ወዲ 39 ዓመት ክኸውን
ማለት እዩ።

እዚ ዝጻረ ዘሎ ጉዳይ፡ እዛ ጋንታ፡ ንገለ
ግጥማት ኣብ ዕጽው ስታድዩም ክትጻወት
ከምእትቕሰብ ይእምቱ።
ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ እስጳኛ ኣዛረቢ

ኮይኑ ዘሎ እዚ ጉዳይ፡ ኣቐዲማ ሪያል
ማድሪድ ኮኒናቶ እያ። ላዕለዋይ መድረኽ
ኲዕስ እግሪ እስጳኛ እውን፡ “ናይ ጽልኢ
ዘረባታት ኣብ ላ’ሊጋ ቦታ የብሉን” ክብል

እዩ ጸኒግዎ ጸኒሑ። ብዘይካ’ዚ፡ ላ’ሊጋ፡ ምስ
ክለባትን ሰበ-ሰልጣንን ብምስራሕ ንበሃልቲ/
ገበርቲ ናብ ሕጊ ንምቕራብ ከምዝሰርሕ
ቃል ኣትዩ ነይሩ። ወግዓዊ ጸብጻባ ፈደረሽን
ስጳኛ ከም ዘነጽሮ ድማ፡ ፈደረሽን ኲዕሶ እግሪ
እዛ ሃገር - ኣብ ልዕሊ ኣትለቲኮ ማድሪድ
ዲሲፕሊናዊ ስጉምቲ ክውስን ከምዝኽእል
ይግለጽ።
ግዳይ ናይ’ዚ ዓሌታዊ ኣድልዎ ኮይኑ
ዘሎ ብራዚላዊ ኣጥቃዓይ ሪያል ማድሪድ -
ቪንስየስ ጁንየር፡ ዘቚጸራ ሸቶ ንምጽምባል
ከምዝስዕስዕ ይፍለጥ። ይዂን እምበር፡
እዚ ኣቐዲሙ ዝጥቀመሉ ዝነበረ ጽምብል
ቅድሚ ፐድሮ ብራቮ ዝተባህለ ውልቀ-ሰብ
ኣብ ተለቪሽን እስጳኛ ወጺኡ ምዝራቡ፡
ዝኾነ ኣቓልቦ ይረክብ ከምዘይነበረ እዩ
ናይ ቀረባ ወገናት ዝገልጹ። ፕረዚደንት
ማሕበር ወከልቲ ስጳኛ ምዃኑ ዝግለጽ
- ፐድሮ፡ “ሸቶ ምስ ኣቚጸርካ፡ ሳምባ
ክትስዕስዕ እንተደሊኻ፡ ናብ ብራዚል

ኬድካ ሳዕስዕ። ኣብ እስጳኛ ክትገበሮ ዘለካ
ግና፡ ንመጋጥምትኻ ምኽባርን ናይ ህበይ
ሳዕስዒት ምቁራጽን እዩ” ክብል፡ ዝሓለፈ
ሰሙን ናብ’ዚ ተጻዋታይ ዝቐነዐ ዘረባ ፈንዩ
ነይሩ። ፐድሮ፡ ኣብቲ እዋን ካብ ብዙሓት
ብራዚላውያንን ማሕበራዊ መራኸቢታትን
ብዙሕ ነቐፌታን ምስ ወሓዞ ይቕሬታ
ሓቲቱ እዩ።
ቪንስየስ ብወገኑ፡ ነዚ ሳዕሳዒት ከምዘየቋርጾ
ብምግላጽ፡ “ቅድሚ ሳምንቲ ንሳዕስዒተይ
ክነቕፍዎ ጀሚሮም። እዚ ትልሂት ናተይ
ኣይኮነን። ናይ ሮናልዲኖ፡ ነይማር፡ ፑኬታ፡
ግሬዝማን፡ ፈሊክስ ከምኡ’ውን ናይ
ብራዚላውያን፡ ናይ ሳምባ ስነ-ጥበባውያን፡
ናይ ሬጋቶን ደረፍትን ጸለምቲ ኣመሪካውያን
እዩ። ንሳቶም ድማ፡ ንባህላዊ ብዙሕነት
ዓለም ንምጽምባል እዮም ዝስዕስዕዎ። ስለ’ዚ፡
ተቐበልዎ፡ ኣኽብርዎ - ኣነ ከኣ ኣይከቋርጾን
እየ” ኢሉ ነይሩ። ፐለ፡ ነይማር፡ ራፊናን
ካልኦት ብርክት ዝበሉ ብራዚላውያን እውን፡
ንወዲ ሃገሮም ቪንስየስ ዘለዎም ደገፍ
ገሊጾም ኣለዉ።

እየ። ብሉጽ ተጻዋታይ እዩ ነይሩ። ስለ’ዚ፡
ምስኡ ክወዳደር ዘሐጉሰኒ እዩ” ክብል
እዩ ተዛሪቡ። ስኮለስ፡ ኣብ 2012 ኣብ
ኤውሮጵያን ሊግ ኣንጻር ኣያክስ ኣብ
ዝነበሮም ጸወታ፡ ኣንጻር ኤሪክሰንን ደቂ
ጋንታኡን ክፋጠጥ በቒዑ ምንባሩ፡ ሰነዳት

እቲ ውድድር የረድእ። እዚ እንግሊዛዊ፡
ኣብ 2013 ጥሮታ ምውጻኡ ይዝከር።
ብተወሳኺ፡ ኤሪክሰን፡ ኣብዚ እዋን
ጋንታኦም ካብ ግዜ ካብ ግዜ እናደልደለት
ትኸይድ ከምዘላ እዩ ዝኣምን። ንሱ፡
“ኣብ ፈለማ ምሳና ዝሰማማዕ ዓይነት
ጸወታ ኢና ንድህስስ ኔርና። ኣነ’ውን
እንተኾነ፡ ኣብ ሓጺር ናይ ጸወታ ግዜ
ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት ተጻዊተ እየ።
ኣብ ዝሓለፈ ጸወታታት ግና፡ ከም ቊጽሪ

8 ብምስላፈይ ኣዝዩ ተሰማሚዑኒ። ከም
ጋንታ ድማ ብተደጋጋሚ ዓወት ናብ
ላዕሊ ምምጻእና ጽቡቕ ነገር እዩ። ከም
ውጽኢቱ እዚ ቁሩብ ርእሰ ተኣማንነት
ዝፈጥረልና እዩ” ኢሉ።
ዩናይትድ፡ ሽሕ’ኳ ኣብ ፈላሞት ክልተ

ግጥማታ እንተተረትዐ፡ ኣብ ዝሰዓቡ
ኣርባዕተ ጸወታታት፡ ካብ ሓዲድ ዓወት
ኣይወጽአተን ዘላ። በዚ ድማ፡ ካብ’ቲ
ዝነበረቶ መበል 20 ናብ ሓሙሻይ ደረጃ
ሓዂራ ትርከብ። ካብተን ቅድሚኣ
ዘለዋ ኣርባዕተ ክለባት ብሓንቲ ጸወታ
ድሒራ ዘላ እዛ ጋንታ፡ ድሕሪ ኣህጉራዊ
ግጥማት ዝመጽእ 2 ጥቅምቲ ናብ ሜዳ
ማን ሲቲ ተጓዒዛ ናብ ደርቢ ጸወታ
ክተሰላሰል መደብ ተታሒዙላ ኣሎ።

* ማርኮ ኣሰንሲዮ፡ ኣብዚ እዋን ባርሳ ተገዳስነት
ኣርእያትሉ ኣላ ንዝብል ትሒም-ትሒም መልሲ
ሂብሉ። “ባርሴሎና ትደልየኒ እንተኾይና
ኣይፈልጥን፣ እንተኾነ፡ ብዙሕ ወረታት ይናፈስ
ኣሎ። ንሱ ከኣ ንቡር እዩ” ዝበለ ኣሰንሲዮ፡ ንባርሳ
ፈጺመ ኣይክጻወተላን እየ ክትብል ትኽእል’ዶ?
ተባሂሉ ኣብ ዝተሓተሉ ድማ፡ “ብዛዕባ ናይ ባርሳ
መጻኢ ሓሲበ ኣይፈልጥን። ስለ’ዚ፡ ኣብዚ ሕጂ
እዋን፡ ክምልስ ኣይክእልን እየ” ኢሉ። ኣብዚ
እዋን ብዝወሃቦ ዘሎ ስሑው ናይ ምስላፍ
ዕድል ሕርቃኑ ብግልጺ ክገልጽ ዝተራእየ እዚ
እስጳኛዊ፡ ቅድሚ ክልተ ሰሙን ንዘይምስላፉ -
ንመስተዪ ጎማ ብምድርባይን መንበር ተቐየርቲ
ብምህራምን ክገልጾ ኣብ ዓይኒ ካሚራ ኣትዩ።
ኣሰንሲዮ፡ ምስ ማድሪድ ዝኣሰሮ ውዕል ኣብ
ክራማት 2023 እዩ ዘብቅዕ።

* ጀርመናውያን ተጻወትቲ - ማኑኤል ኑየርን
ሊኦን ጎርትዝካን፡ ብኮሮና ቫይረስ ብምትሓዞም
ካብ ሃገራዊት ጋንታኦም ተኣልዮም። ወዲ 36
ዓመት ሓላዊ ልዳት ኑየርን ወዲ 27 ዓመት
ኣከፋፋሊ ጎርተዝካን፡ ትማሊ ረቡዕ ኣብ ዝገበርዎ
መርመራታት ተለፊኺፎም ብምጽናሖም
እዮም፡ ካብቲ ኣብ ፍራንክፈርት ዝርከብ
መለማመዲ ክለቦም ተፋኒዮም ዘለዉ። በዚ ድማ፡
ሓላዊ ልዳት ሆፈንሃይም - ኦሊቨር ባኡማን
ንቦታ ንኑየር ክትክእ ክምረጽ እንከሎ፡ ንጎርትዝካ
ዝተክኦ ድማ ድሒሩ ክምረጽ ምዃኑ ወግዓዊ
መርበብ ሓበሬታ እታ ጋንታ ሓቢሩ። ጀርመን፡
ኣብ ግጥማት ኔሽንስ ሊግ ኣንጻር ሃንጋርን
እንግሊዝን ጸወታ ከተካይድ እያ።

መቚሽሽ

ቅንጥብጣብ * ናይ ቅድም ተኸላኻሊ ዓበይቲ ክለባት ኤውሮጳን ሃገራዊት ጋንታ ኢጣልያን - ፋብዮ

ካናቫሮ፡ ሓዲሽ ኣሰልጣኒ በነቨንቶ ኮይኑ ትማሊ ተመዚዙ።
* ቦሩሽያ ዶርቱመንድ፡ ዋጋ ተጻዋታያ ጁደ በሊንግሃም 150 ሚልዮን ዩሮ ምዃኑ ኣፍሊጣ። እዛ ጋንታ፡ ዓበይቲ ክለባት ኤውሮጳ ኣብ ልዕሊ እዚ ትስፍው ተጻዋታይ ተገዳስነት ኣሕዲረን ብምህላወን፡ ድቃስ ስኢና ምህላዋ እዩ ዝግለጽ።
* ተጻዋታይ ኤቨርተን - ኣላን፡ ናብ ስዑዲ ዓረባዊት ኣል-ዋህዳ ንምስግጋር - ዝርርብ ምጅማሩ ተቓሊሑ። ጉዳይ እዚ ወዲ 31 ዓመት ብራዚላዊ፡ ኣብዘን ዝቕጽላ መዓልታት መፈጸምታ ክረክብ ከምዝኽእል እውን እዩ ዝሕበር።

ኣብቲ ፋልማይ እዋን፡ ደገፍቲ እዛ
ጋንታ’ውን እንተኾነ፡ ምስቲ ናብ ማን
ሲቲ ዝተጸምበረ - ኢርሊንግ ሃላንድ
ከነጻጽርዎ ጀሚሮም ነይሮም እዮም።
ይዂን እምበር፡ ሃላንድ ብ11 ሸቶታት
ንኣመዝጋቢ ሸቶ ክቕልሶ እንከሎ፡ ኑነዝ
ግና ሓንቲ ሸቶ ጥራይ እዩ ኣቚጺሩ
ዘሎ። ትማሊ ኣብ ልምምድ ዘቐልዓ
ኲዕሶ ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢታት
ድሕሪ ምዝርጋሓ ድማ፡ ዝተፈላለዩ
ርእይቶታት ክጸሓፉ ውዒሎም።
ገለ ካብኡ፡ “ርግጸኛ እየ እዚኣ
ሓቂ ኣይኮነትን”፣ “ብኸማይ እያ
በነፊካ ንሊቨርፑል ሸፊጣታ”፣ “ከም
ዝመስለኒ ነዛ ኲዕሶ ብፍላጥ እዩ
ንደገ ኣውጺእዋ - ፍትሓዊ ጸወታ”፣
“ደገፍቲ ሊቨርፑል ነዚ ተጻዋታይ
ምስ ሃላንድ የነጻጽርዎ ነይሮም”
ዝብሉ ዳእላ ዝተሓወሶም ጽሑፋት
ሰፊሮም።

ኣጥቃዓይ ሊቨርፑል - ዳርዊን ኑነዝ፡
ትማሊ ምስ ሃገሩ ኡራጋይ ልምምድ
ኣብ ዝገብረሉ ዝነበረ እዋን፡ ኣብ ከባቢ
ሳጹን ኮይኑ ዝቐልዓ ኲዕሶ ኣንፈት
ልዳት ከይሓዘት ናብ ኲርናዕ ገጻ

ክትከይድ (ኣብ ስእሊ ኣርሒቓ
ተኸቢቡላ እትረአ ኲዕሶ) ብቪድዮ
ተቐዲሓ ኣብ ማሕበራዊ መራኸቢታት
ድሕሪ ምዝርጋሓ፡ ኣቓልቦ ተዓዘብቲ
ስሒባ ውዒላ።

ኑነዝ፡ 100 ሚልዮን ዶላር
ተኸፊልዎ ካብ በነፊካ ናብ ሊቨርፑል
ምምጻኡ ይፍለጥ። እዚ ተጻዋታይ፡
ኣብ ጸወታ ኮሙኒቲ ሽልድ ኣብ
ልዕሊ ማን ሲቲ ሸቶ ብምቚጻር ኣብ
ዓወት ጋንታኡ ኢዱ እኳ እንተሓወሰ፡
ዛጊት ግና፡ ከምቲ ትጽቢት ዝተገብረሉ
ከድምዕ ከምዘይከኣለ ይግምገም።

ሓዳስ ኤርትራ

ዜና ወጻኢ ዜና ወጻኢ ብርሃነ ምሕረትኣብ

3133መበል 32 ዓመት ቁ.19 22 መስከረም 2022 - ገጽ 8

Sabur Printing Services

ተረኛ ፋርማሲ ጎደና ቁ.ስልኪ
ጎደና ስጋለት ቀጣን ቁ.6፡ (ቪያ ጅዳ) 07138002

ዕለት

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565

ፋርማሲ ቪያ ጅዳ 22/09/2022

“ሃገራት ኤውሮጳ፡ ካብ ጽልዋ ኣመሪካ ናጻ ክኾና ይግባእ” ፕረዚደንት ኢራን ኢራን፡ ምስ ሃገራት ኤውሮጳ ጥቡቕ

ዝምድና ንምምስራት እተን ሃገራት ካብ
ጽልዋ ኣመሪካ ናጻ ክኾና ከምእትደሊ
ገሊጻ።
ፕረዚደንት ኢራን ኢብራሂም ራኢሲ፡
ምስ ፈረንሳዊ መዘናኡ ኢማኑኤል ማክሮን
ኣብ ዘካየዶ ቀጥታዊ ርክብ’ዩ፡ ሃገራት
ኤውሮጳ ንረብሓ ኣመሪካ ካብ ምስራሕ
ክቚጠባ ኣዘኻኽሩ። ሃገሩ ምስ ኤውሮጳ
ጥቡቕ ዝምድና ምምስራት ድሌት
ከምዘለዋ ድማ ኣረዲኡ።
ፕረዚደንት ፈረንሳ ኢማኑኤል ማክሮን
ብወገኑ፡ ኢራን ናብ ኑክሌሳዊ ዝርርብ

ኣብ ኡጋንዳ ኢቦላ ክላባዕ ጀሚሩ

ኣብ ኡጋንዳ ብኢቦላ ዝተታሕዘ
ሓደ ሰብ ከምዝሞተን፡ ሓያሎ ሰባት
ከምእተታሕዙን ምንጭታት ሕክምና’ታ
ሃገር ሓቢሮም።
ብመሰረት’ቲ ሓበሬታ፡ በቲ ሕማም
ተታሒዙ ዝቐነየ ወዲ 24 ዓመት
መንእሰይ ኣብ ማእከላይ ዞባ ‘ሙበንደ’
ሕክምናዊ ክንክን እናተገብረሉ’ዩ ዓሪፉ።
ካልኦት ምስኡ ጥቡቕ ርክብ ዝነበሮም
ገለ ሰባት እውን በቲ ሕማም ተለኺፎም
ብምህላዎም ኣብ መወሸቢ ማእከል
ከምዝርከቡ እዩ እቲ ሓበሬታ ዘመልክት።
ሰብ ሞያ ጥዕና ኡጋንዳ፡ ኣብቲ ምስ
ደሞክራሲያዊት ሪፓብሊክ ኮንጎ ዝዳወብ
ዞባታት’ታ ሃገር፡ ኣንጻር ለበዳ ኢቦላ
ዝቐንዐ ጽዑቕ ኣስተምህሮን ጐስጓስን
የካይዱ ምህላዎም ምንጭታት’ቲ ከባቢ
ሓቢሮም።
መንግስቲ ዩጋንዳ ብዛዕባ’ቲ ኣብ ሃገሩ
ኣትዩ ዘሎ ተላባዒ ሕማም ኣመልኪቱ
ድሮ ናብ ውድብ ጥዕና ዓለም ሓበሬታ
ከምዝለኣኸን ነቲ ለበዳ ንምግታእ ዘድሊ
ሓገዛት ክግበረሉ ከምዝጸወዐን ኣፍሊጡ።
ኣብ ኡጋንዳ ድሮ 8 ሰባት ብሕማም
ኢቦላ ተለኺፎም ከምዘለዉ ተረጋጊጹ
ምህላዉ ዝጠቐሱ ሰብ መዚ ጥዕና’ታ ሃገር፡
እቲ ሕማም ኣብ ዝሰፍሐ ከባቢታት’ታ
ሃገር ከይላባዕ ብምስጋእ ዕቱብ ምክትታል

ክትምለስን ኣብቲ ዞባ ሰላም ዘስፍን
ስምምዕ ክትኽትምን ጸዊዑ ኣሎ።
ኣቐዲሙ ዝተኸተመ ኑክሌሳዊ
ስምምዕ ብኣመሪካ ከምዝተጣሕሰ ዝገለጸ
ፕረዚደንት ኢራን ኢብራሂም ራኢሲ፡
ሕጂ’ውን ሃገሩ ናብቲ ዝርርብ ክትምለስ
እንተኾይና፡ ኣመሪካ ተመሳሳሊ ተግባራት
ከምዘይትደግም ዘረጋግጽ ውሕስነት
ክወሃብ ከምዘለዎ’ዩ ዘነጽር።
ብዘይካ’ዚ ንኑክሌሳዊ ትካላት ኢራን
ክፍትሽ ዝጠልብ ዘሎ ትካል ምቍጽጻር
ኑክሌር ውድብ ሕቡራት ሃገራት እውን

ጠለባቱ ክስርዝ ከምዘለዎ እዩ ፕረዚደንት
ራይሲ ዘገንዝብ።
ምስ ኢራን ኣብ ምፍጣጥ ትርከብ
እስራኤል ብወገና፡ ምስታ ሃገር ዝግበር
ዝኾነ ስምምዕ ኑክሌር ትርጕም
ከምዘይህልዎ ብምምልካት፡ ክሳብ
ንኑክሌሳዊ ትካላት ኢራን ናይ ምዕናው
ስጉምቲ ከምእትወስድ እያ ተጠንቅቕ።
ይኹን እምበር፡ ነዚ ንምትግባር ኣብ
እትንቀሳቐሰሉ እዋን ብወገን ኢራን
እውን ቀሊል ዘይኮነ መልሰ-ግብሪ ክገጥማ
ከምዝኽእል ተንተንቲ ይእምቱ።

ይግበር ምህላዉ ኣረዲኦም።
ውድብ ጥዕና ዓለም፡ ኣብ ሱዳን እውን
ሰለስተ ሰባት በቲ ሕማም ከምእተለኽፉ
ዝገልጽ ወግዓዊ ሓበሬታ ረኺቡ
ምህላዉ’ዩ ዘነጽር።
ኣብ ግዳያት ብርቱዕ ረስኒ፡ ተምላስ፡

ኤኳቶርያል ጊኒ፡ ናይ ሞት ፍርዲ ኣወጊዳ
ኣብ ገበናዊ ሕጊ ኤኳቶርያል
ጊኒ ክስራሓሉ ዝጸንሐ ናይ ሞት
ፍርዲ ፈጺሙ ክውገድ ከምእተወሰነ
ወግዓውያን ምንጭታት’ታ ሃገር
ሓቢሮም።
እታ ሃገር ንሓያሎ ዓመታት
ክትስርሐሉ ዝጸንሐት ናይ ሞት ፍርዲ
ክስረዝ ብፕረዚደንት’ታ ሃገር ቲዎዶሮ
ኦቢያንግ ተወሲኑ ብምህላዉ፡ ኣብ
ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ ኣብ ተግባር
ከምዝውዕል እዮም ወግዓውያን
ምንጭታት’ታ ሃገር ዘነጽሩ።
ፕረዚደንት ኦቢያንግ፡ ሃገሩ ክትክተሎ
ዝጸንሐት ስርዓተ ሕጊ፡ ክመሓየሽ
ከምዝግብኦ ክገልጽ ከምዝጸንሐን፡ ቅድሚ

ሰለስተ ዓመት ድማ ናይ ሞት ፍርዲ
ከምዝስርዝ ቃል ምእታዉን ይንገር።
ላዕለወይቲ ኮሚሽነር ሰብኣዊ መሰላት
ውድብ ሕቡራት ሃገራት ናዳ ኣልናሺፊ፡
በቲ ኤኳቶሪያል ጊኒ ዝወሰደቶ ስጉምቲ
ናእዳኣ ገሊጻ ኣላ።
ጊኒ ዝወሰደቶ ስጉምቲ ንምምስራት
ሰላማዊ ማሕበረሰብ ጠቓሚ ብምዃኑ
ካልኦት ሃገራት’ውን ኣሰራ ክኽተላ
እታ በዓልቲ ስልጣን ሕቡራት ሃገራት
ትጽውዕ።
ኣብ ኤኳቶርያል ጊኒ ናይ መወዳእታ
ናይ ሞት ፍርዲ፡ ቅድሚ 8 ዓመት
ከምእተተግበረ’ዩ ሰነዳት ሕጊ’ታ ሃገር
ዘመልክት።

መራሕቲ እስራኤልን ቱርኪን ተራኺቦም

ኣማኢት ዓሳታት ነባሪ ኣብ ገማግም ኣውስትራልያ ሞይቶም
ኣብ ምዕራባዊ ገማግም ኣውስትራልያ
ልዕሊ 200 ዓሳታት ነባሪ ዛጊት ጠንቁ
ብዘይተፈልጠ ምኽንያት ሞይቶም
ተረኺቦም።
ቍጽሪ ናይቶም ኣብ ምጽናት ዝርከቡ
ዓሳታት 230 ከምዝበጽሕን ብእኩብ
ኣብቲ ገማግም ከምእተረኽቡን ዝገለጹ
ሰብ መዚ ኣውስትራልያ፡ ገለ ካብቶም
ዓሳታት ብህይወት ከምዘለዉን ናብ ባሕሪ

ንምምላሶም ጻዕርታት ይካየድ ከምዘሎን
ሓቢሮም።
ቅድሚ ሓደ መዓልቲ ኣብቲ ዞባ
ተመሳሳሊ ዘሕዝን ፍጻመ ተኸሲቱ
ከምዝነበረ እዮም ሰብ መዚ ኣውስትራልያ
ገሊጾም። ጠንቁ ንምፍላጥ ድማ መጽናዕቲ
ከምዝካየድ ኣረዲኦም።
ካብቶም ተኣጒዶም ናብ ገማግም
ዝወጽኡ ዓሳታት ባሕሪ፡ ዝበዝሑ ኣብ

ውሽጢ 24 ሰዓታት ክሞቱ ከምዝኽእሉ
እዮም ክኢላታት ዝእምቱ።
ቅድሚ ክልተ ዓመት ኣብ ገማግም
ኣውስትራልያ ተመሳሳሊ ተርእዮ ተኸሲቱ
ከምዝነበረን፡ ካብቶም ንግዳም ዝወጽኡ
ልዕሊ 5 ሚእቲ ዓሳታት ነባሪ እቶም 380
ብኡ ንብኡ ክሞቱ እንከለዉ፡ ኣስታት 100
ጥራይ ሰባት ብዝገበርሎም ሓገዝ ብህይወት
ናብ ባሕሪ ክምለሱ ከምዝኸኣሉ ይግለጽ።
ተመራመርቲ እንስሳ ዘገዳም፡ ጠንቂ ናይቲ

ኣብ ገማግም እውስትራልያ (ዞባ ተስማንያ)
ብተደጋጋሚ ዝኽሰት ዘሎ ተርእዮ ግድል
ኮይኑዎም ከምዘሎ እዮም ዝገልጹ። ምስቲ
ናይ ዝሓለፈ እዋን፡ ብዙሕ ተመሳሳልነት
ከምዘለዎ ጠቒሶም፡ እቲ ክስተት ዘተሓሳስብ
ምዃኑ ኣረዲኦም። እቶም ብዕስለ ዝጓዓዙ
ዓይነት ዓሳታት ነባሪ፡ ብሰንኪ ክሊማዊ
ለውጢ ወይ’ውን ካልእ ምኽንያታት
ኣንፈቶም ጠፊኡዎም ክኸውን ከምዝኽእል
እውን ተመራመርቲ ይግምቱ።

መራሕቲ እስራኤልን ቱርኪን
ድሕሪ 2008 ንፈለማ እዋን
ብኣካል ተራኺቦም ኣብ ምምሕያሽ
ዝምድናታት ሃገራቶም ኣተኲሮም
ከምእተዘራረቡ ተሓቢሩ።
ቀዳማይ ሚኒስተር እስራኣኤል
ያኢር ላፒድን ፕረዚደንት ቱርኪ
ረሲብ ጣይብ ኤርዶጋንን ትማሊ ሰሉስ
ኣብ ኒውዮርክ ገጽ ንገጽ ተራኺቦም
ነቲ ሻሕኪሩ ዝጸንሐ ዝምድናታት
ሃገራቶም ዘመሓይሽ ስጉምቲ
ንምውሳድ ከምእተሰማምዑ ተገሊጹ።
ክልቲኦም መራሕቲ፡ ጎኒ-ጎኒ’ቲ ኣብ
ከተማ ኒውዮርክ ዝእንገድ ዘሎ ሓፈሻዊ
ኣኼባ ውድብ ሕቡራት ሃገራት እዮም
ነቲ ዝርርብ ኣካዪዶሞ።
ብጉዳይ ፍልስጤማውያን ዝተላዕለ፡
ዝምድናታት እስራኤልን ቱርኪን
ንነዊሕ እዋን ዛሕቲሉ ከምዝጸንሐ

ዝፍለጥ እኳ እንተኾነ፡ ዝሓለፈ
ሒደት ኣዋርሕ ግን ኣብ መዳይ
ጸዓት ንምትሕግጋዝ ዘኽእል ዝርርባት
ከምዘካየዳ እዩ ዝግለጽ።
ዝሓለፈ ነሓሰ እስራኤልን ቱርኪን
ዲፕሎማሰያዊ ዝምድናታተን
ንምምሕያሽ፡ ሓድሕድ ኣምባሳደራተን
ክመላለሳ ከምእተሰማመዓ ኣይርሳዕን።
ኣባል ኪዳን ሓይልታት ኣትላንቲክ
- ኔቶ ዝኾነት ቱርኪ፡ ንሓያሎ ኣባላት
መሪሕነት ምንቅስቓስ ሓማስ ብምዕቋባ
ካብ እስራኤል ተሪር ወቐሳታት እዩ
ዝቐርበላ። እንተኾነ ዝሓለፈ ኣዋርሕ
ቱርኪ ብዛዕባ’ቶም ኣብ ቓዛ ዝጠፍኡ
2 ወተሃደራት ዝርከብዎም 4 ዜጋታት
እስራኤል ዝገልጽ ሓበሬታ ንተልኣቪቭ
ድሕሪ ምሃባ፡ ዝምድናታተን ናብ ንቡር
ንምምላስ ቀጥታዊ ዝርርብ ከካይዳ
ምጽንሐን ጸብጻባት ይሕብሩ።

ውጽኣትን ምድመይቲን ዝኣመሰሉ
ምልክታት ዘስዕብ ኢቦላ፡ ኣብ ዝሓጸረ ግዜ
ናብ ሞት ዘብጽሕ ሕማም ኮይኑ፡ ዛጊት
ፍቱን ፈውሲ ዘይተረኽቦን ኣብ ሓያሎ
ሃገራት ክሳብ 15 ሽሕ ሰባት ከምዝቐተለን
ሰነዳት ጥዕና የመልክቱ።